

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË
Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve

SKELETKURRIKULI

Për Profilin Mësimor

FERMA BUJQESORE
DHE BLEGTORALE

Niveli III i KSHK
(1 vjeçar)

(Në drejtimin mësimor “Bujqësi”)

Kodi: H2-III-20

Miratoi:

MINISTRI

Tiranë, 2020

Përmbajtja:

- I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve (KSHK), të drejtimit mësimor “Bujqësi”.**
- II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK.**
 1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK.
 2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK.
 3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK.
 4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit në në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK.
- III. Plani mësimor për profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK.**
- IV. Udhëzime për planin mësimor**
- V. Udhëzime për procesin mësimor.**
- VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.**
- VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK,**
- VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.**
- IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar.**
- X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar.**

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK, të drejtimit “Bujqësi”.

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale, niveli III i KSHK, të drejtimit “Bujqësi”, është *“zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t’u punësuar në veprimtaritë profesionale që lidhen drejtpërdrejt me fermat bujqësore dhe blegtorale. Për të realizuar këtë, shkolla profesionale u krijon nxënësve:*

- mundësi të përshatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë;
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehjet, qëndrimet dhe vlerat, të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt arsimit e formimit profesional të mëtejshëm;
- mbështetje për t’u njohur me rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t’i zbatuar ato me rreptësi;
- mbështetje për t’u njohur me teknologjitë e proceset teknologjike bashkëkohore e të perspektivës, që lidhen me kualifikimin profesional përkatës;
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse, si dhe vlerat morale;
- mbështetje për t’u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht, për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale;
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profili “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në profilin mësimor “Ferma bujqësore dhe blegtorale” niveli III i KSHK, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë që:

- kanë mbaruar arsimin profesional në drejtimin mësimor “Bujqësi”, niveli II i KSHK;
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional.
- nëse kanë aftësi të kufizuara, shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me paaftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitetet reale të këtyre shkollave, atëherë, MFE përgatit udhëzime të veçanta me kritere të posaçme pranimi për këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësve në përfundim të arsimit në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK.

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK, nxënësi do të zotërojë këto kompetenca të përgjithshme kryesore:

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tij dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.

- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më efektive dhe më efikente.
- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integriteteve lokale, rajonale.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt procesin e të nxënës të tij dhe të shfaqë gadishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuar.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojë nisur nga kritere të drejta si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin mësimor “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK.

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK, nxënësi do të jetë i aftë të zhvillojë më tej kompetencat profesionale të fituara në nivelin I të KSHKI, si dhe të ushtrojë kompetenca të tjera profesionale, si më poshtë:

- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me veprimtaritë profesionale përkatëse.
- Të bëjë organizimin e vogël të punës në punimet e fermës bujqësore e blegtorale.
- Të interpretojë, plotësojë dhe përgatisë dokumentacionin teknik të profesionit.
- Të prodhojë kultura drufrutore.
- Të përdorë preparate kimike të kulturave të fermës.
- Të ndërtojë rrjetin kullues të fermës.
- Të zbatojë agroteknologjinë e kulturave bujqësore në fermë.
- Të përpunojë produktet bujqësore e blegtorale të fermës.
- Të kujdeset për mirëqenien dhe shëndetin e kafshëve.
- Të kujdeset për kafshët gjatë riprodhimit të tyre.
- Të përdorë dhe mirëmbajë veglat, pajisjet dhe materialet e punës.
- Të zbatojë standardet e profesionit gjatë punimeve dhe shërbimeve në ferma.
- Të komunikojë me etikë profesionale
- Të zbatojë rregullat e sigurisë në punë e të mbrojtjes së mjedisit.

III. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK, e pajis nxënësin me certifikatën e punonjësit të kualifikuar në këtë profil profesional. Ky arsimim i jep mundësi nxënësit t’i drejtohet tregut të punës për t’u punësuar në ferma bujqësore e blegtorale ose për t’u vetëpunësuar në to. Mbas një përvoje pune dhe trajnimeve të mëtejshme, ai mund të krijojë një biznes të vogël në punimet dhe shërbimet që kryhen në fermë dhe të punësojë të tjerë në të.

Me përfundimin e këtij niveli, nxënësi ka mundësi për vazhdimin e arsimimit në nivelin IV të

KSHK (teknik/manaxherial) të arsimit profesional (njëvjeçar) në drejtimin “Bujqësi”, për të fituar diplomën e “Maturës Shtetërore Profesionale”, me mundësi për vazhdimin e studimeve universitare dhe pas të mesmes.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në profilin mësimor “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK

Plani mësimor për profilin mësimor “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK			
Nr	Kodi	Lëndët dhe modulet mësimore	Orët javore/vjetore
			Klasa 12
A.		Lëndët e përgjithshme (Gjithsej)	8/9 (272/306)
1		Gjuhë shqipe	1
2		Letërsi	1
3		Gjuhë e huaj e parë	2
4		Gjuhë e huaj e dytë (me zgjedhje të lirë)	(1)
5		Matematikë	2
6		TIK	1
7		Edukim fizik, sporte, shëndet	1
B.		Lëndët profesionale (Gjithsej)	7 (238)
1	L-17-157-20	Bazat e sipërmarrjes	2
2	L-14-511-19	Agroteknologjia e prodhimit bimor	2
3	L-28-512-19	Shëndeti dhe riprodhimi i kafshëve	2
5	L-08-191-10	Përpunimi i produkteve bujqësore e blegtorale	1
C.		Module të detyruar të praktikës profesionale (Gjithsej)	12 (408)
1	M-14-514-20	Prodhimi i kulturave drufrutore	66
2	M-14-515-20	Përdorimi i preparateve kimike në kulturat e fermës	51
3	M-14-1594-20	Ngritja e rrjetit kullues dhe sistemimi i tokës në fermë	60
4	M-14-1595-20	Agroteknologjia e kulturave bujqësore në fermë	60
5	M-08-518-20	Përpunimi i produkteve bujqësore e blegtorale të fermës	84
6	M-28-1596-20	Kujdesi për mirëqënien dhe shëndetin e kafshëve	51
7	M-28-520-20	Kujdesi gjatë riprodhimit të kafshëve bujqësore	36
D.		Modulet e praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar (Gjithsej)	3 (102)
1	M-14-521-20	Sistemimi estetik i kopshteve	51
2	M-14-522-20	Shtimi dhe shërbimet të hardhia	51
3	M-19-240-20	Përgatitja me krah e barit të thatë	51
4	M-14-523-20	Ujitja e bimëve të arave e perimeve	51
5	M-14-1597-20	Trajtimi i kafshëve për prodhim qumështi e mishi	51
		Gjithsej A+B+C+D	30/31 (1020/ 1054)

IV. Udhëzime për planin mësimor

Në klasën 12, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (34 javë mësimore + 2 javë provime)

Një javë mësimore ka jo më shumë se 31 orë mësimore (teorike dhe praktike).

Një orë mësimore zgjat 45 minuta.

Kurrikuli i arsimit profesional në profilin “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK, përbëhet nga 4 grupe elementesh kurrikulare:

- Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për profilet e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MASR).
- Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithëshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale me zgjedhje të detyruar (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe instruktorët e moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxisin maksimalisht të nxënit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin e ta, të kompetencave të punës, të plota dhe të qëndrueshme.

E rëndësishme është që *planifikimi i mësimdhënies* të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave profesionale të parashikuara dhe shkalla e integritit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.

Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxëni, është *motivimi i nxënësve*. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përmbyshjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.

Një element tjetër që ndihmon suksesin është *integrimi i teorisë me praktikën* e profesionit. Parimi i “*të nxënit duke bërë*” duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale të profilit mësimor “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK.

Mësuesit dhe instruktorët duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathtësitë dhe shprehitë praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Puna me projekte* janë dy nga format bazë të organizimit të mësimin (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi.

Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit dhe instruktorët është fakti që *të nxënit nuk ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre*. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm të profilin profesional “Ferma bujqësore dhe blegtorale”.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit dhe instruktorët përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me nota (4-10) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në provimet përfundimtare.

Në përfundim të klasës së 12-të, nxënësi i arsimuar në profilin mësimor “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK, i nënshtrohet provimeve të mëposhtme:

- a) Provimi i teorisë profesionale të integruar;
- b) Provimi i praktikës profesionale të integruar;

Në këto provime ata vlerësohen për shkallën e përvetësimit të kompetencave profesionale (njohurive, shprehive, vlerave dhe qëndrimeve), të nevojshme për të punuar në veprimtari të ndryshme profesionale që operojnë në fushën e ndërtimit, dhe u jepet certifikata në të cilën evidentohen notat përfundimtare të lëndëve teorike profesionale, të moduleve të praktikës profesionale, të lëndëve të përgjithshme, si dhe rezultatet e dy provimeve përfundimtare të nivelit III të KSHK.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK.

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në profilin mësimor “Ferma bujqësore dhe blegtorale”, niveli III i KSHK, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Dëftesën e përfundimit të këtij niveli si dhe me Certifikatën e aftësisimit profesional, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modelit të miratuar nga MFE, këto dëshmi përmbajnë:

- a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar, etj.
- b) Të dhëna për rezultatet e arritura nga nxënësi:
 - rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale,
 - rezultatet e dy provimeve përfundimtare të Nivelit III të KSHK.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1. Lënda “Bazat e sipërmarrjes” (L-17-157-20). Kl. 12 – 68 orë

• Synimet e lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl. 12.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12, nxënësit duhet:

- të përshkruajnë kuptimin, rëndësinë dhe rolin e sipërmarrjes në kontekstin individual dhe shoqëror.
- të përshkruajnë veçoritë e sjelljes sipërmarrëse të individëve.
- të analizojnë aftësitë dhe mundësitë personale në kontekstin e nismave sipërmarrëse.
- të bëjnë vlerësimin e kërkesave, dëshirave, mundësive dhe vështirësive të tyre për karrierën e ardhëshme.
- të zbatojnë procedurat për zgjidhjen e problemeve dhe marrjen e vendimeve të duhura në lidhje me to.
- të mbajnë qëndrim kritik dhe krijues ndaj zgjidhjeve të bëra, sukseseve dhe dështimeve të mundshme.
- të përshkruajnë dhe zbatojnë parimet e etikës së komunikimit dhe negocimit në kontekste të ndryshme jetësore.
- të përshkruajnë dhe zbatojnë parimet e punës individuale dhe të punës në grup.
- të analizojnë veçoritë e gatishmërisë, iniciativës dhe motivimit në kontekste të ndryshme jetësore.
- të tregojnë përgjegjësi individuale dhe shoqërore në kontekste të ndryshme jetësore.
- të planifikojnë, sigurojnë dhe përdorin me efikasitet burimet e ndryshme si mjedisin, burimet njerëzore, paratë, kohën etj.
- të përshkruajnë veçoritë dhe kërkesat për udhëheqjen e sipërmarrjeve të ndryshme.
- të përshkruajnë veçoritë dhe impaktin e globalizimit, informacionit, mjedisit dixhital dhe mediave sociale në shoqërinë e sotme dhe të së ardhmes.
- të përshkruajnë veçoritë e sipërmarrjes së biznesit dhe të sipërmarrjes sociale.
- të përshkruajnë format e ndryshme të organizimit të sipërmarrjeve dhe karakteristikat e tyre.
- të analizojnë faktorët që ndikojnë në veprimtarinë e sipërmarrjeve, të tillë si tregjet, klientela, konkurrenca, kostot etj.
- të përshkruajnë mjedisin ligjor dhe fiskal të sipërmarrjeve.
- të përshkruajnë mërrëdhëniet e punës në një sipërmarrje.

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12 - 68 orë

Tema 1	Kuptimi, rëndësia dhe roli i sipërmarrjes	3 orë
Tema 2	Aftësitë dhe sjellja sipërmarrëse	3 orë
Tema 3	Vetvlerësimi i potencialit personal	3 orë
Tema 4	Vlerësimi i kërkesave, dëshirave, mundësive dhe vështirësive	4 orë
Tema 5	Zgjidhja e problemeve dhe vendimmarrja	4 orë
Tema 6	Qëndrimi kritik dhe krijues ndaj zgjidhjeve të bëra, sukseseve dhe dështimeve	3 orë
Tema 7	Etika e komunikimit dhe negocimit	4 orë
Tema 8	Puna individuale dhe puna në grup	4 orë

Tema 9	Gatishmëria, iniciativa dhe motivimi	3 orë
Tema 10	Përgjegjësia individuale dhe shoqërore	3 orë
Tema 11	Menaxhimi eficient i burimeve	3 orë
Tema 12	Aftësitë udhëheqëse në kontekstin e sipërmarrjes	3 orë
Tema 13	Globalizimi, informacioni, mjedisi dixhital dhe mediat sociale	5 orë
Tema 14	Sipërmarrja e biznesit dhe sipërmarrja sociale	3 orë
Tema 15	Format e organizimit të sipërmarrjeve	5 orë
Tema 16	Konteksti i sipërmarrjeve, tregjet, klientela, konkurenca, kostot etj.	6 orë
Tema 17	Mjedisi ligjor i sipërmarrjeve	5 orë
Tema 18	Marrëdhëniet e punës	4 orë

2. Lënda “Agroteknologjia e prodhimit bimor” (L- 14-511-19) Kl. 12 – 68 orë

• Synimet e lëndës “Agroteknologjia e prodhimit bimor”, kl. 12.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Agroteknologji e prodhimit bimor”, kl.12, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë hapat teknologjikë të plugimit të tokës dhe të punimeve sipërfaqësore (diskim, frezim, lesim, rulim dhe kultivim).
- Të përshkruajnë hapat teknologjike të punimit të tokës sipas relievit, tipit të tokës dhe kulturave të vjeshtës dhe të pranverës.
- Të argumentojnë rolin e mikro dhe makroelementeve në jetën e bimës.
- Të përshkruajnë skemat e rrjetit të kanaleve kulluese (K₁K, K₂K, K₃K).
- Të përshkruajnë llojet e drenave dhe vendosjen e tyre.
- Të përshkruajnë karakteristikat e kultivarëve të të lashtave (grurë, elb, tërshërë, thekër etj.), veçoritë e kultivimit, sipas zonave klimatiko-tokësore të vendin tonë.
- Të përshkruajnë llojet e hibrideve të misrit që përdoren në vendin tonë, karakteristikat dhe veçoritë e kultivimit të misrit sipas zonave klimatiko – tokësore;
- Të përshkruajnë agroteknologjinë e kultivimit e bishtajoreve për kokërr (fasulja, qiqra, thjerëza, soja).
- Të shpjegojnë specifikat e kultivimit të orizit, ndërtimi i orizoreve, mbjellja e fidanëve, shërbimet kulturale.
- Të shpjegojnë agroteknologjinë e kultivimit të pambukut;
- Të shpjegojnë agroteknologjinë e kultivimit të panxhar sheqerit.
- Të përshkruajnë veçoritë e kultivimit të bimëve për prodhim vaji (luledielli, kikiriku).
- Të përshkruajnë kultivarët kryesore dhe hibridet e duhanit që mbillen në vendin tonë sipas zonave të kultivimit.
- Të përshkruajnë agroteknologjinë e kultivimit të patates sipas zonave klimatike.
- Të përshkruajnë teknologjinë e kultivimit të bimëve aromatike dhe mjekësore sipas zonave (sherbëlë, lavanda, rozmarina, kamomili, trumzë, borziloku etj.).
- Të shpjegojnë teknologjinë e kultivimit të jonxhës si bimë bishtajore shumëvjeçare për prodhim mase të gjelbër dhe bar të thatë.
- Të përshkruajnë agroteknologjinë e prodhimit të hershëm, të mesëm dhe të vonë të perimeve solanore në mjedise të mbrojtura dhe në fushë (domate, spec, patëllxhan).

- Të përshkruajnë agroteknologjinë e prodhimit të qepës së njomë dhe të thatë me qepujka dhe fidanë.
- Të përshkruajnë agroteknologjinë e prodhimit të (kastravecit, pjeprit, shalqinit, kungullit) në mjediset e mbrojtura dhe në fushë.
- Të shpjegojnë specifikat e agroteknologjisë së prodhimit të lakrës, lulëlakrës me fidanë.
- Të shpjegojnë agroteknologjinë e prodhimit të perimeve frut-rrënjorë (rrepës dhe rilkes) me farë.
- Të shpjegojnë agroteknologjinë e prodhimit të spinaqit, pazisë, lëpjetës për prodhim gjethor.
- Të shpjegojnë agroteknologjinë e prodhimit të sallatës me farë dhe fidanë.
- Të shpjegojnë specifikat e agroteknologjisë së kultivimit të karotës me farë.
- Të shpjegojnë agroteknologjinë e kultivimit të perimeve për erëza (selino, majdanoz, kopër).
- Të përkufizojnë ç’janë sëmundjet e bimëve bujqësore dhe si klasifikohen ato.
- Të përcaktojnë faktorët abiotik (pa jetë) dhe biotik (me jetë) si shkaktarë të sëmundjeve të ndryshme.
- Të shpjegojnë mënyrat e shumimit, ciklit jetësor të kërpudhave, klasifikimin dhe veçantitë e çdo klase.
- Të përshkruajnë ndërtimin, biologjinë dhe dëmet që shkaktojnë nematodat, kërmintë, këpushat, si dhe masat e luftimit ndaj tyre.
- Të tregojnë ndërtimin e insekteve (kandrrave), ndryshimet e aparateve gojore, ciklin e zhvillimit, mënyrat e riprodhimit dhe metamorfozat.
- Të analizojnë metodat e vrojtimit, të prognozimit e të sinjalizimit të sëmundjeve dhe të dëmtuesve.
- Të përshkruajnë metodat e ndryshme të luftimit të sëmundjeve dhe dëmtuesve të kulturave bujqësore.
- Të përshkruajnë preparatet kryesore kryesore aktuale që përdoren për luftimin e sëmundjeve dhe dëmtuesve.
- Të tregojë përhapjen, përshkrimin, shenjat e dëmtimit dhe masat e luftimit ndaj dëmtuesve e sëmundjeve polifage në kulturat bujqësore.
- Të përshkruajnë karakteristikat kryesore të sëmundjeve dhe dëmtuesve të drithërave, si dhe masat e luftimit ndaj tyre.
- Të dallojnë të përbashkëtat dhe të veçantat e sëmundjeve dhe të dëmtuesve të patates, perimeve e bimëve bishtajore në bashkëlidhje me përdorimin efikas të masave të luftimit.
- Të përshkruajnë specifikat e sëmundjeve dhe dëmtuesve kryesorë të bimëve industriale, si dhe masat e luftimit ndaj tyre sipas kushteve të zonës apo rajonit.
- Të identifikojnë tiparet, përhapjen, mënyrat e jetesës, dëmet dhe masat e luftimit të sëmundjeve dhe dëmtuesve kryesorë të pemëve frutore, ullirit, agrumeve dhe hardhisë.
- Të përshkruajnë disa nga dëmtuesit e prodhimeve të ruajtura në depo dhe masat efikase të luftës ndaj tyre.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës“Agroteknologjia e prodhimit bimor ”kl.12 - 68 orë**

Tema 1	Punimi, sistemimi dhe kullimi i tokës	5 orë
Tema 2	Agroteknologjia e kultivimit të drithërave	4 orë

Tema 3	Agroteknologjia e kultivimit të bishtajoreve për kokërr	4 orë
Tema 4	Agroteknologjia e kultivimit të bimëve industriale	6 orë
Tema 5	Agroteknologjia e kultivimit të bimëve aromatike dhe mjekësore	4 orë
Tema 6	Agroteknologjia e kultivimit të patates dhe duhanit	4 orë
Tema 7	Agroteknologjia e kultivimit të bimëve foragjere	4 orë
Tema 8	Agroteknologjia e kultivimit të jonxhës	4 orë
Tema 9	Agroteknologjia e kultivimit të perimeve	8 orë
Tema 10	Agroteknologjia e kultivimit të perimeve gjetore	4 orë
Tema 11	Sëmundjet dhe dëmtuesit e drithrave dhe bishtajoreve	3 orë
Tema 12	Sëmundjet dhe dëmtuesit e perimeve	5 orë
Tema 13	Sëmundjet dhe dëmtuesit e patatës dhe bimëve industriale	5 orë
Tema 14	Sëmundjet dhe dëmtuesit e drufrutorëve	5 orë
Tema 15	Dëmtuesit e prodhimit në depo	3 orë

3. Lënda “Shëndeti dhe riprodhimi i kafshëve (L-28-512-19). Kl. 12 – 68 orë

- **Synimet e lëndës “Shëndeti dhe riprodhimi i kafshëve”, kl. 12.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Shëndeti dhe riprodhimi i kafshëve”, klasa 12, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë rëndësinë e mirëqënies së kafshëve.
- Të listojnë pesë liritë, mbi bazën e të cilave vlerësohet mirëqënia e kafshëve .
- Të listojnë kompetencat që duhet të ketë personeli i shërbimit tek kafshët e fermës lidhur me shëndetin dhe mirëqënien e tyre.
- Të përshkruajë thelbin dhe natyrën e sëmundjes.
- Të përshkruajë pezmatimin, shenjat dhe llojet e tij.
- Të përshkruajë infeksionin dhe imunitetin e organizmit ndaj tij.
- Të shpjegojë rëndësinë e kontrollit të gjendjes së përgjithshme shëndetësore të kafshëve.
- Të përshkruajë konceptin e profilaksisë kundër sëmundjeve infektive.
- Të shpjegojë llojet e profilaksisë për parandalimin e sëmundjeve të ndryshme në një fermë blegtorale.
- Të identifikojë burimet e infeksionit të kafshët.
- Të argumentojë masat për profilaksinë e veçantë.
- Të krahasojë karantinën me izolimin.
- Të shpjegojë masat e tjera parandaluese si: kushtet për kafshët e sëmura, personelin e duhur, asgjësimin e kufomave, grumbullimi e përpunimi biotermik i plehut etj.
- Të listojë mënyrat e asgjësimit të kafshëve, materialeve dhe mbeturinave me djegie.
- Të shpjegojë rëndësinë e masave veterinarë, për mbrojtjen e shëndetit publik nga sëmundjet zoonotike të përbashkëta për njerëz dhe kafshë.
- Të përshkruajnë ndërtimin anatomik dhe fiziologjinë e organeve gjinore femërore dhe mashkullore.
- Të përshkruajnë ndërtimin anatomik dhe fiziologjik të gjirit, në kafshë të ndryshme.
- Të theksojnë rëndësinë praktike të njohjes së refleksive seksuale në kafshë.
- Të tregojnë mënyrat e ndërimit të kafshëve.
- Të tregojnë kuptimin e pjekurisë seksuale dhe asaj trupore të kafshëve.
- Të tregojnë karakteristikat e ciklit seksual të kafshët bujqësore.
- Të përshkruajnë ndryshimet e organeve gjinore tek kafshët në afsh.

- Të përshkruajnë ndryshimet anatomike dhe fiziologjike të kafshët barsë.
 - Të përshkruajnë zgjatjen e mbarsmërisë në kafshë të ndryshme.
 - Të tregojnë kujdesin për kafshën barsë.
 - Të tregojnë veçoritë e pjelljes në kafshë të ndryshme, kujdesin dhe ndihmën për kafshën gjatë pjelljes.
 - Të përshkruajnë dështimet në kafshë.
 - Të përshkruajnë shenjat në pjelljet e vështira.
 - Të përshkruajnë shenjat klinike të disa patologjive kryesore të organeve gjinore.
- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës "Shëndeti dhe riprodhimi i kafshëve" kl. 12 - 68 orë**

Tema 1	Rëndësia dhe objekti i mirëqënies së kafshëve.	4 orë
Tema 2	Koncepti mbi sëmundjen.	6 orë
Tema 3	Pezmatimi dhe llojet e tij.	4 orë
Tema 4	Infeksioni dhe qëndresa e organizmit ndaj tij.	8 orë
Tema 5	Profilaksia e përgjithshme dhe e vecantë.	8 orë
Tema 6	Metodat e përgjithshme të ekzaminimit në kafshë.	4 orë
Tema 7	Ndërtimi dhe fiziologjia e organeve gjinore në kafshë	7 orë
Tema 8	Anatomia dhe fiziologjia e gjirit	3 orë
Tema 9	Pjekuria seksuale, trupore dhe cikli seksual	4 orë
Tema 10	Mbarsmëria dhe pjelljet në kafshë	6 orë
Tema 11	Kujdesi dhe trajtimi i kafshëve para dhe pas pjelljes	7 orë
Tema 12	Patologjitë e barrës	4 orë
Tema 13	Sëmundjet e kafshëve të porsalindura.	3 orë

4. Lënda "Përpunimi i produkteve bujqësore e blegtorale" (L-08-191-10). Kl.12 – 34 orë

• **Synimet e lëndës "Përpunimi i produkteve bujqësore e blegtorale", kl. 12.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës "Përpunimi i produkteve bujqësore e blegtorale", kl.12, nxënësit duhet:

- Të theksojnë rëndësinë ekonomike të përpunimit e ruajtjes së produkteve bujqësore e blegtorale.
- Të përshkruajnë cilësitë, klasifikimin, mjete dhe teknologjinë e përpunimit e të ruajtjes së produkteve të drithërave.
- Të përshkruajnë lëndën e parë, përbërjen kimike dhe kultivarët e rrushit që rriten në vendin tonë.
- Të përshkruajnë pajisjet dhe makineritë e përpunimit të rrushit.
- Të përshkruajnë teknologjinë e përpunimit të rrushit për verë të kuqe e të bardhë etj.
- Të tregojnë mënyrat e ambalazhimit e të ruajtjes së prodhimeve të përpunuara të rrushit.
- Të përshkruajnë cilësitë, përbërjen kimike të frutave që përdoren si lëndë e parë në industrinë e përpunimit.
- Të përshkruajnë rëndësinë, mjetet dhe teknologjinë e përpunimit të frutave për komposto, lëng, reçel etj.
- Të tregojnë mënyrat e ambalazhimit e të ruajtjes së prodhimeve të përpunuara të frutave.
- Të përshkruajnë cilësitë, përbërjen kimike të perimeve që përdoren si lëndë e parë në industrinë e përpunimit.

- Të përshkruajnë rëndësinë, mjetet dhe teknologjinë e përpunimit të perimeve për salcë, turshi etj.
- Të tregojnë mënyrat e ambalazhimit e të ruajtjes së prodhimeve të përpunuara të perimeve.
- Të përshkruajnë cilësitë, përbërjen kimike të bimëve vajore që përdoren si lëndë e parë në industrinë e përpunimit.
- Të përshkruajnë rëndësinë, mjetet dhe teknologjinë e përpunimit të bimëve vajore.
- Të tregojnë mënyrat e ambalazhimit e të ruajtjes së prodhimeve të përpunuara të bimëve vajore.
- Të përshkruajnë cilësitë, përbërjen kimike të qumështit që përdoret si lëndë e parë në industrinë e përpunimit.
- Të përshkruajnë rëndësinë, mjetet dhe teknologjinë e përpunimit të qumështit për konsum të freskët, kos, djathë, gjizë etj.
- Të tregojnë mënyrat e ambalazhimit e të ruajtjes së prodhimeve të përpunuara të qumështit.
- Të përshkruajnë rëndësinë, cilësitë, përbërjen kimike të mishit që përdoret si lëndë e parë në industrinë e përpunimit.
- Të përshkruajnë rëndësinë e kontrollit të kafshëve dhe të shpezëve para therjes së tyre.
- Të tregojë mjetet dhe pajisjet dhe mënyrat e therjes së kafshëve e shpezëve.
- Të tregojnë mënyrat e ambalazhimit e të ruajtjes së prodhimeve të përpunuara të mishit.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Përpunimi i produkteve bujqësore e blegtorale”, kl 12 - 34 orë**

Tema 1	Rëndësia e përpunimit dhe e ruajtjes të produkteve bujqësore e blegtorale.	2 orë
Tema 2	Përpunimi dhe ruajtja e drithrave	4 orë
Tema 3	Përpunimi dhe ruajtja e rushit	4 orë
Tema 4	Përpunimi dhe ruajtja e frutave	5 orë
Tema 5	Përpunimi dhe ruajtja e perimeve	5 orë
Tema 6	Përpunimi dhe ruajtja e bimëve vajore	4 orë
Tema 7	Përpunimi dhe ruajtja e qumështit	5 orë
Tema 8	Përpunimi dhe ruajtja e mishit	5 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar

1. Moduli “Prodhimi i kulturave drufrutore”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PRODHIMI I KULTURAVE DRUFRUTORE	M-14-514-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për zbatimin e teknikave për piketimin, shartimin, shërbimet agroteknike, si dhe llogaritjen e shpenzimeve në prodhimin e kulturave drufrutore.	
Kohëzgjatja e modulit	66 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi piketon ngastrën për ngritjen e minipemëtores. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë mjetet e materialet për hartimin e një skeme piketimi.– të përzgjedhë veglat e mjetet për piketimin e minipemëtores.– të hartojë një skemë të piketimit në formë katrore.– të piketojë në formë katrore ngastrën, sipas skemës.– të hartojë një skemë të piketimit në formë trekëndëshe.– të piketojë në formë trekëndëshe ngastrën, sipas skemës.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së piketimit të ngastrës për ngritjen e një minipemëtoresje. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli	
	<p>RM 2 Nxënësi kryen shartime me syth dhe kalem në kulturat drufrutore. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të sigurojë veglat dhe materialet e nevojshme për kryerjen e shartimit me syth të fjetur dhe me kalem nën lëvore.– të përcaktojë momentin e shartimit duke u nisur nga trashësia rreth 10 mm dhe lartësia 15- 20 cm nga toka tek filizi ose në degë.	

- të sigurojë dhe ruajë mbishartesa, sipas kushteve të përcaktuara.
- të marrë kalemat e pjekur të mbishartesat për nxjerrjen e sythave.
- të kryejë shartimin me syth sipas procedurës:
 - të kryejë prerje në formë “T-je” .
 - të hapë lëvoren.
 - të nxjerrë sythin nga kalemat e mbishartesës, sipas procedurës përcaktuese.
 - të vendosë sythin në pjesën e “T-së”, rrafsh në pjesën e sipërme.
 - të lidhë me rrafje, pjesën e shartuar, nga poshtë lart duke zbuluar sythin.
- të kryejë shartimin me kalem sipas procedurës:
 - të përcaktojë pemët që do të shartohen (ulli, hurmë, man).
 - të presë rrafsh ose me pak pjerrësi nënshartesën.
 - të çajë vertikalisht lëvoren e nënshartesës në gjatësi 3-4 cm të shqitë lëvoren nga druri.
 - të përgatisë në formë gjuhëze mbishartesën me dy sytha (gjuhëza formohet nën sythin e poshtëm).
 - të vendosë mbishartesën tek nënshartesa dhe të puthitë me gjuhëzën me drurin e zbuluar të nënshartesës.
 - të bëjë lidhjen e kalemit të shartuar nga poshtë lart dhe ly me mastiç të vendit të shartimit.
- të kontrollojë zënien e shartesave pas dy javësh nga realizimi i shartimit.
- të kryejë rishartimin në rastet kur shartesat nuk kanë zënë.
- të kryejë shërbimet e nevojshme pas shartimit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë shartimit me syth të fjetur ose të zgjuar dhe me kalem nën lëvore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësi plehëron tokën në pemëtoret në prodhim.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe makineritë e duhura për plehërimin e tokës në pemëtoret në prodhim.
- të marrë mostra për analiza kimike të tokës
- të përcaktojë llojin e plehrave organike dhe kimike, sipas llojit të tokës së mbjellë.
- të përcaktojë sasinë e plehrave organike dhe kimike, sipas nevojave të kulturës së mbjellë.
- të përcaktojë mjetet e nevojshme për transportimin e plehës në pemëtoret në prodhim.
- të transportojë sasinë e plehrave të përcaktuara në pemëtoret në prodhim.

- të përcaktojë mënyrën e plehërimit të tokës në pemëtore, me krah ose makineri, sipas mundësive të mekanizimit.
- të kryejë plehërimin e tokës në pemëtore sipas mënyrës së zgjedhur.
- të pastrojë siç duhet vendin e punës pas plehërimit të tokës në pemëtore në prodhim.
- të pastrojë dhe mirëmbajë veglat, pajisjet dhe makineritë pas plehërimit të tokës në përputhje me rregullat teknike të tyre.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe e të mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së plehërimit të tokës në pemëtore në prodhim.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 4 Nxënësi punon tokën në pemëtore në prodhim.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë veglat dhe pajisjet për punimin e tokës në pemëtore.
- Të transportojë veglat e pajisjet në pemëtore.
- Të përcaktojë mënyrën e mbajtjes së tokës në pemëtoret në prodhim (livadh ose të punuar rreth kurorës së pemës).
- Të kryejë punimin e tokës me krah rreth pemëve.
- Të kryejë punimin e tokës midis rreshtave të pemëve, me krah ose me mjete mekanike, sipas mundësive të mekanizimit të pemëtore.
- Të pastrojë vendin e punës pas punimit të tokës, sipas rregullit të caktuar.
- Të pastrojë dhe mirëmbajë veglat, pajisjet dhe makineritë e punimit të tokës në pemëtore në prodhim
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë punimit të tokës në pemëtore në prodhim.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 5 Nxënësi ujit pemët në pemëtore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë veglat dhe pajisjet e nevojshme për ujitjen e pemëve në pemëtore.
- Të transportojë me kujdes veglat e pajisjet e ujitjes së pemëve në pemëtore.
- Të përcaktojë mënyrën e mënyrës e ujitjes së pemëve në pemëtore.
- Të kryejë ujitjen me brazda të pemëve në pemëtore sipas teknikës së duhur dhe nevojave të kulturës.
- Të kryejë ujitjen me tava të pemëve në pemëtore sipas teknikës së duhur dhe nevojave të kulturës.

- Të kryejë ujitjen me impiant të pemëve në pemëtore sipas teknikës së duhur dhe nevojave të kulturës.
- Të kryejë ujitjen me pika të pemëve në pemëtore sipas teknikës së duhur dhe nevojave të kulturës
- Të kryejë fertigimin e pemëve në pemëtore sipas teknikës së duhur dhe nevojave të kulturës.
- Të grumbullojë pastrojë dhe mirëmbajë veglat dhe pajisjet e ujitjes së pemëve në pemëtore në prodhim
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë ujitjes së pemëve në pemëtore në prodhim.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 6 Nxënësi kryen krasitjen e gjelbër të pemëve në pemëtore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë veglave dhe materialet e nevojshme për krasitjen e gjelbër të pemëve në pemëtore.
- Të përcaktojë formën e mbajtjes së kurorës së pemëve sipas kërkesave të kulturave.
- Të përcaktojë mënyrën e krasitjes së gjelbër të pemëve sipas kulturave.
- Të kryejë krasitjen e gjelbër te pemët farore sipas teknikës së duhur.
- Të kryejë krasitjen e gjelbër te pemët bërthamore sipas teknikës së duhur.
- Të pastrojë sipërfaqen e pemëtore nga mbeturinat e krasitjes së gjelbër të pemëve.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë krasitjes së gjelbër të pemëve në pemëtore në prodhim.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 7 Nxënësi spërkat pemët në pemëtore me preparate kimike të lëngshme.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë veglat, preparatin dhe materialet e nevojshme për spërkatje kimike të pemëve në pemëtore.
- Të përcaktojë llojin e kulturës drufrutore për trajtim kimik: farore, bërthamore, ulliri, hardhia, agrume etj.
- Të diagnostikojë saktë pemët e prekura nga sëmundje dhe dëmtues në pemëtore.
- Të përcaktojë saktë sëmundjet dhe dëmtuesit e pemëve në pemëtore
- Të përcaktojë numrin e saktë për rrënjë të pemëve për spërkatje kimike.
- Të përgatisë mjetin dhe e pompës për spërkatje sipas

- procedurës teknike.
- Të llogarisë, siç duhet, sipërfaqen e gjelbër për çdo kurorë peme.
 - Të përzgjedhë preparatin e duhur kimik sipas llojit të sëmundjes dhe dëmtuesit.
 - Të përcaktojë siç duhet sasinë e ujit dhe të preparatit kimik duke respektuar raportin e përzierjes së tyre.
 - Të përgatisë preparatin e lëngshëm kimik sipas raportit të përcaktuar për përzierje.
 - Të mbushë botin e mjetit me preparatin e lëngshëm sipas rregullit teknik.
 - Të kryerë spërkatjen në çdo kurorë peme të prekur nga sëmundje apo dëmtues sipas procedurës së punës.
 - Të pastrojë dhe mirëmbajë mjetint dhe botin spërkatës pas kryerjes së spërkatjes së pemëve në pemëtore.
 - Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë spërkatjes me preparate kimike të lëngshme të pemëve në pemëtore në prodhim.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 8 Nxënësi kryen vjeljen e kulturave drufrutore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet për vjeljen e kulturave drufrutore sipas llojit të kulturës.
- Të përzgjedhë llojin e kulturës drufrutore për vjelje (farore, bërthamore, hardhia, ulliri, agrume etj).
- Të përcaktojë momentin e vjeljes sipas kohës së pjekjes së frutave dhe drejtimit të prodhimit.
- Të përcaktojë mënyrën e vjeljes sipas llojit të kulturës së përzgjedhur.
- Të kryejë vjeljen e kulturës drufrutore, me krah ose në mënyrë mekanike.
- Të vendosë me shumë kujdes frutat e vjelë në enë të posaçme sipas llojit të frutit.
- Të transportojë, me krah apo mjete mekanike, frutat e vjelë në magazinë.
- Të seleksionojë frutat e sëmurë dhe të dëmtuar dhe standardizojë frutat e shëndoshë sipas drejtimit të prodhimit.
- Të ambalazhojë prodhimin sipas kërkesës.
- Të ruajë prodhimin në magazinë sipas kërkesave të përcaktuara të ruajtjes për çdo kulturë drufrutore.
- Të pastrojë dhe mirëmbajë veglat, pajisjet, mjetet dhe materialet pas vjeljes së kulturave drufrutore.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë vjeljes së kulturave drufrutore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 9 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike të teknologjisë së prodhimit të kulturave drufrutore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përgatisë fletë kërkesën për bazë materiale.
- të përgatisë preventivin e shpenzimeve që duhen gjatë prodhimit të kulturave drufrutore.
- të njehsojnë kostot e prodhimit të kulturave drufrutore, sipas manualit përkatës
- të njehsojnë koston e punës (pagat, tatimet, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogaritin detyrimet fiskale të prodhimit të kulturave drufrutore, sipas formularëve përkatës.
- të llogaritin të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për teknologjinë e prodhimit në kulturat drufrutore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul mund të trajtohet në bazën prodhuese të shkollës ose në pemëtore, ullishte, vreshta dhe agrumishte sipas mundësive që ofron zona dhe rajoni ku ndodhet shkolla.
 - Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të përgatitjes për punë, të piketimit, të shartimit me syth të fjetur ose të zgjuar, të shartimit me kalem nën lëvore, të shërbimeve agroteknike në kulturat drufrutore, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me piketimet, shartimet dhe shërbimet agroteknike të kryera tek kulturat drufrutore.
 - Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune të përgatitjes për punë, të hartimit të skicës së piketimit, të zbatimit të piketimit, shartimeve me syth dhe kalem nën lëvore, të shërbimeve agroteknike si plehrime, punime, krasitje dimërore e verore, ujitje, vjelje etj si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me teknologjinë e prodhimit të kulturave drufrutore.
 - Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve për piketime, shartime e shërbime agroteknike të kulturave drufrutore.
 - Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit gjatë piketimeve, shartimeve e shërbimeve të ndryshme agroteknike.
 - Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përgatitjes për punë, piketimit, shartimeve, shërbimeve agroteknike, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me to.
-

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Baza prodhuese e shkollës (pemëtoare, vreshtari, ullishte apo agrunishte)
 - Zhallonë.
 - Metër shirit, tela piketimi ose spango, piketa, nivelë uji etj.
 - Thika shartimi.
 - Gërshërë krasitëse, sharrë, shkallë, gur grihe, furça, kova, përzierës për përgatitjen e mastiçit.
 - Rrafje,
 - Mastiç shartimi
 - Bela, lopata etj
 - Impjant e mjete të tjera për ujitje.
 - Etiketa
 - Arka, shporta, rërë etj.
 - Plehra kimike, plehra organike, pesticide
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e teknologjisë të prodhimit të kulturave drufrutore (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

2. Moduli “Përdorimi i preparateve kimike në kulturat e fermës”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PËRDORIMI I PREPARATEVE KIMIKE NË KULTURAT E FERMËS	M-14-515-20
Qëllimi i modulit	Modul praktik që i pajis nxënësit me aftësi praktike për përgatitjen e tretësirave të pesticideve dhe kryerjen e trajtimeve kimiken te kulturat bujqësore në fermë.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi kryen procese pune përgatitore për përdorimin e pesticideve. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– Të lajmërojë fermerët e tjerë kufitare më to, për datën e trajtimit dhe llojin e helmit që do të përdoret– Të zbatojë rregullat e ruajtjes së shëndetit të njerëzve dhe kafshëve nga përdorimi i helmeve.– Të përgatisë uniformën e duhur për të kryer trajtime kimike.– Të zgjedhë pajisjet e duhura për përgatitjen e solucionëve dhe kryerjen e trajtimit kimik.– Të përgatisë siç duhet mjetet mbrojtëse ndaj pesticideve.– Të përcaktojë saktë radhën e punës për përdorimin e pesticideve.– Të përcaktojë vendin për përgatitjen e solucionëve sipas kriterëve të kërkuara.– Të përcaktojë objektin për trajtim me pesticide, dëmtues, sëmundje.– Të përcaktojë kulturën e sëmurë apo të prekur nga dëmtues, për trajtim me pesticide.– Të përzgjedhë preparatin sipas llojit të sëmundjes apo dëmtuesit.– Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë trajtimeve kimike. Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli	

RM 2 Nxënësi përgatit tretësirën për trajtim.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të veshë kompletin e punës dhe maskës mbrojtëse para fillimit të përgatitjes së tretësirës.
- Të llogarisë sasisë e duhur të preparatit për përgatitjen e tretësirës.
- Të llogarisë sasisë e ujit për përgatitjen e tretësirës.
- Të peshojë saktë sasinë e preparatit sipas llogaritjeve të bëra.
- Të matë sasinë e ujit sipas raportit të kërkuar për përgatitjen e tretësirës.
- Të kryejë përzierjën preparatit me masën e ujit.
- Të përgatisë tretësirën homogjene sipas kërkesave të duhura.
- Të zbatojë rregullat e mbrojtjes së shëndetit të njerëzve dhe kafshëve gjatë përgatitjes së tretësirës.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së tretësirës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësi trajton kimikisht bimët e infektuara.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të kontrollojë faktorët klimatik si temperatura, lagështira, era etj.
- Të kryejë trajtimin kimik në bimët e infektuara sipas llojit të sëmundjes.
- Të vendosë tabelat lajmëruese për rrezik nga helmi .
- Të pastrojë siç duhet mjetet e punës.
- Të vendosë uniformën dhe mjetet mbrojtëse në vendin e caktuar.
- Të zbatojë rregullat e mbrojtjes së shëndetit të njerëzve dhe kafshëve gjatë kryerjes së trajtimit kimik të bimëve.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë trajtimit kimik të bimëve të infektuara.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi verifikon rezultatin e cilësisë së trajtimit kimik.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë mënyrën më efektive të sondazhit.
- të vrojojë cilësinë e trajtimit të kulturave.
- të shënojë saktë rezultatet e kontrollit.
- të analizojë rezultateve e kontrollit.
- të nxjerrë saktë rezultatin e kontrollit.
- të verifikojë rezultatit e nxjerrë me rezultatit standard.

- të respektojë rregullat e mbrojtjes së shëndetit të njerëzve dhe kafshëve gjatë vërtimit dhe verifikimit të rezultatit të trajtimit të kulturave drufrutore.
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike të përdorimit të preparateve kimike në kulturat bujqësore.
- të njehsojë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul mund të trajtohet në fermën e shkollës ose në ferma të tjera pranë shkollës sipas mundësive që ofron zona dhe rajoni ku ndodhet ajo.
- Gjatë trajtimit të modulit mësuesi i praktikës duhet të përdorë demonstrime konkrete të kryerjes së proceseve të punës gjatë përdorimit të preparateve kimike në kulturat bujqësore si: përgatitja për punë, përgatitja e tretësirës, kryerja e trajtimit, kontrolli i cilësisë së trajtimit, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me këto procese pune.
- Nxënësit duhet të praktikohen sa më shumë të jetë mundur në përgatitjen për punë, përgatitjen e tretësirës, kryerjen e trajtimit, kontrollit të cilësisë së trajtimit, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me këto procese pune.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve për kryerjen e trajtimeve kimike në kulturat bujqësore.
- Mësuesi i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së trajtimeve kimike në kulturat bujqësore.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përgatitjes për punë, përgatitjes së tretësirës, kryerjes së trajtimit, kontrollit të cilësisë së trajtimit, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me këto procese pune.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Ferma e shkollës
 - Pesticide të ndryshme Mjete të thjeshta pune krahu dhe të mekanizuara për kryerjen e trajtimeve kimike.
 - Kova e mjete spërkatëse.
 - Mjete transporti.
 - Pankarta, udhëzues, katalogë, rregullore, standarde industriale etj.
 - Pajisje kancelarie, makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e koston.
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

3. Moduli “Ngritja e rrjetit kullues dhe sistemimi i tokës në fermë”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	NGRITJA E RRJETIT KULLUES DHE SISTEMIMI I TOKËS NË FERMË	M-14-1594-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që aftëson nxënësit në hapjen e kanaleve kulluese të para (K ₁ K), të dyta (K ₂ K) dhe të treta (K ₃ K) dhe sistemimin e tokës në fermë.	
Kohëzgjatja e modulit	60 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi kryen procese pune përgatitore për hapjen e kanaleve kulluese. Kriteret e vlerësimit: Nxënësit duhet të jenë të aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të theksojnë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë hapjen e kanaleve kulluese të para (K₁K), të dyta (K₂K) dhe të treta (K₃K).– të përzgjedhin ngastrën për hapjen e kanaleve kulluese të para (K₁K), të dyta (K₂K) dhe të treta (K₃K), sipas llojit të tokës.– të përzgjedhin veglat dhe mjetet e duhura të punës (bel, lopatë, kazëm, zhalon, metër, kompas, spango etj.).– të transportojnë bazën materiale të punës për hapjen e kanaleve kulluese të para (K₁K), të dyta (K₂K) dhe të treta (K₃K) sipas kërkesave teknike.– të përcaktojnë distancat, pjerrësinë dhe thellësitë e kanalit sipas relievit dhe tipit të kanalit kullues.– të pastrojnë ngastrën nga mbetjet inerte dhe papastërtitë e tjera për hapjen e kanaleve kulluese të para (K₁K), të dyta (K₂K) dhe të treta (K₃K).– të skicojnë dhe interpretojnë skica për hapjen e kanaleve kulluese të para (K₁K), të dyta (K₂K) dhe të treta (K₃K). <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli	
	<p>RM 2 Nxënësit hapin kanalën e parë kullues (K₁K). Kriteret e vlerësimit:</p>	

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përcaktojnë vendin në terren ku do të hapet kanali i parë kullues (K_1K) në kuotën më të ulët sipas një norme të caktuar kullimi.
- të përcaktojnë përmasat e kanalit të parë kullues (K_1K) sipas relievit, përbërjes mekanike të tokës, rreshjeve, rrjetit të përrenjve dhe vendit të derdhjes së tyre.
- të piketojnë kanalin e parë kullues (K_1K) sipas përmasave të përcaktuara dhe kushteve teknike.
- të hapin kanalin e parë kullues (K_1K) në formë trapezi sipas parametrave hidraulikë (thellësi 2-4 m, largësi midis kanaleve 1000-1600 m dhe pjerrësi e shtratit sipas terrenit).
- të sistemojnë dheun e hedhur pas hapjes së kanalit sipas terrenit.
- të kontrollojnë cilësinë e hapjes së kanalit të parë kullues (K_1K) për plotësimin e kushteve teknike.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë hapjes së kanalit të parë kullues (K_1K).

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësit hapin kanalin e dytë kullues (K_2K).

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përcaktojnë vendin në bllok ku do të hapet kanali i dytë kullues (K_2K) në pozicionin pingul me kanalin e parë kullues (K_1K).
- të përcaktojnë përmasat e kanalit të dytë kullues (K_2K) me kuotë të tabanit 0,5 m më lart se tabani i kanalit të parë kullues (K_1K).
- të piketojnë kanalin e dytë kullues (K_2K) sipas përmasave të përcaktuara dhe kushteve teknike.
- të hapin kanalin e dytë kullues (K_2K) në formë trapezi sipas parametrave hidraulikë (thellësi 1,8-3 m, largësi midis kanaleve 500-800 m, me bazë të vogël 0,5m dhe koeficient të shpatinës 1).
- të sistemojnë dheun e hedhur pas hapjes së kanalit sipas terrenit.
- të kontrollojnë cilësinë e hapjes së kanalit të dytë kullues (K_2K) për plotësimin e kushteve teknike.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë hapjes së kanalit të dytë kullues (K_2K).

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM4 Nxënësit hapin kanalin e tretë kullues (K_3K).

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përcaktojnë vendin në ngastër ku do të hapet kanali i tretë kullues (K₃K) në pozicionin pingul me kanalin e dytë kullues (K₂K).
- të përcaktojnë përmasat e kanalit të tretë kullues (K₃K) me kuotë të tabanit 0,5m më lart se tabani i kanalit të dytë kullues (K₂K).
- të piketojnë kanalin e tretë kullues (K₃K) sipas përmasave të përcaktuara dhe kushteve teknike.
- të hapin kanalin e tretë kullues (K₃K) në formë trapezi sipas parametrave hidraulikë (thellësi 1,2-2m, largësi midis kanaleve 150-200m, me bazë të vogël 0,3m dhe koeficient të shpatinës 1).
- të sistemojnë dheun e hedhur pas hapjes së kanalit sipas terrenit.
- të kontrollojnë cilësinë e hapjes së kanalit të tretë kullues (K₃K) për plotësimin e kushteve teknike.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë hapjes së kanalit të tretë kullues (K₃K).

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 5 Nxënësit kryejnë punime përgatitore për sistemimin e tokave.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përzgjedhin ngastrën për sistemim sipas përbërjes mekanike të tokës.
- të përzgjedhin mjetet e duhura të punës (zhalon, metër, kompas, spango etj.) dhe makinerinë (traktor me plug)
- të përcaktojnë gjerësinë e lehut sipas parametrave teknikë për kullim dhe ujitje më të mirë.
- të përgatisin ngastrën për sistemim sipas kërkesave teknike.
- të transportojnë mjetet dhe makinerinë e punës sipas kërkesave teknike.
- të interpretojnë skica të gatshme për lëvizjen e plugut.
- të skicojnë lëvizjen e plugut sipas skemës së dhënë.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë sistemimit të tokave bujqësore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 6 Nxënësit kryejnë sistemimin sipërfaqësor në formë kurrizi.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përcaktojnë koeficientin e shkrifërimit sipas llojit të tokës.
- të përcaktojnë gjerësinë dhe pjerrësinë e lehut sipas parametrave teknikë për kullim dhe ujitje më të mirë dhe llojit të tokave.
- të ndajnë ngastrën në lehe duke respektuar përmasat e

ngastrës.

- të hapin vijat kulluese paralele me K₂K në largësinë 20-30m.
 - të montojnë plugun te traktori sipas kushteve teknike.
 - të lëvizin traktorin me plug duke respektuar drejtimin e leheve.
 - të regjistrojnë thellësinë fillestare të plugimit (0,5m) sipas kushteve teknike.
 - të përcaktojnë ndryshimin e thellësisë së punës së traktorit për të dhënë formën e kurrizit sipas parametrave teknikë në varësi të llojit të tokës.
 - të kryejnë procesin e ndërtimit të kurrizit sipas parametrave teknikë në varësi të llojit të tokës.
 - të kontrollojnë cilësinë e ndërtimit të kurrizit për plotësimin e kushteve teknike.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë sistemimit sipërfaqësor në formë kurrizi.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 7 Nxënësit kryejnë punime për sistemimin e rrafshët të tokës.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përcaktojnë ngastrën ku do të kryhet sistemimi i rrafshët sipas tipit të tokës.
- të ndajnë ngastrën në lehe sipas përmasave të përcaktuara.
- të montojnë plugun në traktor sipas kushteve teknike.
- të kryejnë procesin e sistemimit të rrafshët me traktor duke zbatuar skemën sipas rregullave për ruajtjen e thellësisë së njëtrajtshme, gjerësinë e njëjtë të punimit dhe lëvizjen e njëtrajtshme të traktorit.
- të kontrollojnë cilësinë për plotësimin e parametrave teknikë.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë sistemimit të rrafshët të tokës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 8 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për ngritjen e rrjetit kullues dhe punimeve përgatitore për sistemimin e tokave në fermë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përgatisë fletë kërkesën për bazë materiale.
- të njehsojnë kostot e hapjes së kanaleve kulluese dhe punime përgatitore për sistemimin e tokave në fermë, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë preventivin e materialeve sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat, tatimet, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.

- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të krahasojnë kostot e hapjes së kanalit me krahë dhe me makineri.
- të llogaritin kostot e punimeve përgatitore për sistemimin e tokave në fermë.
- të llogaritin të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për hapjen e kanaleve kulluese dhe punimeve përgatitore për sistemimin e tokave në fermë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul mund të trajtohet në fermën e shkollës ose në ferma të tjera pranë shkollës sipas mundësive që ofron zona.
- Gjatë trajtimit të modulit mësuesi i praktikës duhet të përdorë demonstrime konkrete të kryerjes së proceseve të punës gjatë ngritjes së rrjetit kullues dhe sistemimit të tokë , punimet përgatitore për sistemimin e tokave në fermë si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me këto procese pune.
- Nxënësit duhet të praktikohen sa më shumë të jetë mundur në përgatitjen për punë, si dhe proceset e ngritjes së rrjetit kullues dhe sistemimit të tokë , punimet përgatitore për sistemimin e tokave në fermë, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me këto procese pune.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve për kryerjen e proceseve të punës të ngritjes së rrjetit kullues dhe sistemimit të tokë tokave në fermë.
- Mësuesi i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së proceseve të punës të ngritjes së rrjetit kullues dhe sistemimit të tokë.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përgatitjes për punë, proceseve të punës gjatë ngritjes së rrjetit kullues dhe sistemimit të tokë si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me këto procese pune.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen terreni, veglat dhe pajisjet e punës të mëposhtme:

- Skica të gatshme për rrjetin e kanaleve kulluese
 - Bel, lopatë, kazëm, zhalon, metër-shirit, spango etj.
 - Ngastër toke, Traktor me plug.
 - Vegla dhe pajisje për sistemimin e tokës bujqësore.
 - Pankarta, skica, udhëzues, katalogë, rregullore, etj.
 - Pajisje kancelarie, Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zberthimin e kostos.
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

4 .Moduli “Agroteknologjia e kulturave bujqësore në fermë“

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	AGROTEKNOLOGJIA E KULTURAVE BUJQËSORE NË FERMË	M-14-1595-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer përgatitjen e tokës, mbjelljen dhe kryerjen e shërbimeve gjatë vegetacionit të kulturave bujqësore.	
Kohëzgjatja e modulit	60 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësit përgatisin tokën për mbjellje të kulturave bujqësore. Kriteret e vlerësimit: Nxënësit duhet të jenë të aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhin ngastrën për punimin e tokës për mbjellje.– të përzgjedhin veglat pajisjet dhe mjetet e duhura të punës.– të përgatitin veglat, pajisjet dhe mjetet për punë.– të transportojë veglat pajisjet dhe mjetet e punës.– të pastrojë ngastrën nga mbeturinat bimore dhe mjetet e forta.– të plehërojë tokën me plehra organike dhe minerale.– të punojë tokën sipas standartit ,– të shkrifërojë dhe nivelojë tokën,– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së tokës për mbjellje. Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. RM 2 Nxënësit mbjellin drithëra. Kriteret e vlerësimit: Nxënësit duhet të jenë të aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhin veglat pajisjet për mbjelljen e tokës.– të përgatitin veglat dhe pajisjet për mbjelljen e tokës.– të transportojë veglat dhe pajisjet në ngastër.– të piketojë parcelen në rreshta.– të kryejë hapjen e vijave mbjellëse.	

- të kryejnë vendosjen e farave në distancën e duhur.
- të mbulojë farën me dhe.
- të pastrojë vendin e punës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së tokës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësit përkujdesen për drithërat gjatë vegetacionit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përzgjedhin veglat dhe pajisjet për kryerjen e shërbimeve.
- të përgatisin veglat dhe pajisjet për kryerjen e shërbimeve.
- të transportojë veglat dhe pajisjeve në ngastër.
- të kryejë lesimin e tokës pas mbjelljes.
- të kryejë plehërimin e bimëve.
- të kryejë prashitjen e bimëve.
- të kryejë mbushjen e bimëve me dhë.
- të kryejë ujitjen e bimëve.
- të kryejë spërkatjen e bimeve me prsticide.
- të kryejë vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit .
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësit mbjellin perime me fidan.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përzgjedhin veglat dhe pajisjet për mbjelljen e perimeve me fidan .
- të përgatisin veglat pajisjet për mbjelljen e perimeve .
- të transportojë veglat dhe pajisjet në ngastër.
- të kryejë plehërimin e tokës për mbjelljen e perimeve.
- të kryejë punimin e tokës për mbjelljen e perimeve.
- të kryejë nivelimin e sipërfaqës së tokës.
- të kryejë piketimin e rreshtave .
- të kryejë hapjen e vijave mbjellëse.
- të kryejë vendosjen e fidanëve në gropë mbjellëse.
- të kryejë ngjeshjen e dheut pas fidanit.
- të kryejë ujitjen e fidanëve pas mbjelljes.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së perimeve me fidan.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësit përkujdesen për perimet gjatë vegjetacionit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përzgjedhin veglat dhe pajisjet për kryerjen e shërbimëve të perimeve
- të përgatisin veglat pajisjet për kryerjen e shërbimeve të perimeve.
- të transportojë veglat dhe pajisjet në ngastër.
- të kryejë ujitjet e vazhdueshme gjatë vegjetacionit .
- të kryejë vendosjen e sistemit të mbështetjes .
- të kryejë plehërimin e fidanëve të zënë.
- të kryejë prashitjen e fidanëve të perimeve.
- të kryejë krasitjet e gjelbra të fidanëve.
- të kryejë spërkatjen e fidanëve me tretësirë pesticidi.
- të kryejë vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit perimor.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 6 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për agroteknologjinë e prodhimit të kulturave bujqësore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përgatisë fletë kërkesën për bazë materiale.
- të përgatisë preventivin e shpenzimeve.
- të njehsojnë kostot për përgatitjen e tokës, mbjelljen dhe shërbimet gjatë vegjetacionit të kulturave bujqësore, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat, tatimet, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogaritin detyrimet fiskale për përgatitjen e tokës, mbjelljen dhe shërbimet gjatë vegjetacionit të kulturave bujqësore, sipas formularëve përkatës.
- të llogaritin të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për përgatitjen e tokës, mbjelljen dhe shërbimet gjatë vegjetacionit të kulturave bujqësore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul mund të trajtohet në fermën e shkollës ose në ferma të tjera pranë shkollës sipas mundësive që ofron zona dhe rajoni ku ndodhet ajo.
- Gjatë trajtimit të modulit mësuesi i praktikës duhet të përdorë demostrime konkrete të kryerjes së proceseve të punës gjatë agroteknologjisë së prodhimeve bujqësore si: përgatitja e tokës, mbjellja, shërbimet gjatë vegjetacionit të kulturave

bujqësore si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me këto procese pune.

- Nxënësit duhet të praktikohen sa më shumë të jetë mundur në përgatitjen për punë, përgatitjen e tokës, mbjelljen, shërbimet gjatë vegetacionit të kulturave bujqësore si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me këto procese pune.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve për përgatitjen e tokës, mbjelljen dhe shërbimet gjatë vegetacionit të kulturave bujqësore.
- Mësuesi i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së tokës, mbjelljes dhe shërbimeve që kryhen gjatë vegetacionit të kulturave bujqësore.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përgatitjes për punë, përgatitjes së tokës, mbjelljes, shërbimeve që kryhen gjatë vegetacionit të kulturave bujqësore si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me këto procese pune.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Baza prodhuese e shkollës apo fermë e prodhimit bimor afër saj.
 - Traktor.
 - Vegla dhe pajisje pune për përgatitjen e tokës për mbjellje.
 - Vegla dhe pajisje pune për mbjelljen e tokës.
 - Vegla dhe pajisje pune për shërbimet që kryhen gjatë vegetacionit të kulturave bujqësore etj.
 - DVD, CD, video, pankarka, skica apo modele të agroteknologjisë së prodhimit të kulturave bujqësore.
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manuallet e preventivimit dhe për zberthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e agroteknologjisë së prodhimit të kulturave bujqësore (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

5. Moduli “Përpunimi i produkteve bujqësore e blegtorale të fermës“

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PËRPUNIMI I PRODUKTEVE BUJQËSORE E BLEGTORALE TË FERMËS	M-08-518-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer përpunimin e frutave, drithrave, perimeve, qumështit, mishit si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike të përpunimit të tyre.	
Kohëzgjatja e modulit	84 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi përpunon frutat. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të veshë kompletin e punës për përpunimin e frutave.– të përgatitë vendit dhe mjetet e punës për përpunimin e frutave, sipas kërkesave të përcaktuara.– të dezinfektojë enët dhe mjedisin e punës, në përputhje me kërkesat.– të përzgjedhë llojin e frutave për përpunim, të tilla si: mollë, dardhë, pjeshkë, qershi, luleshtrydhe etj.– të përcaktojë sasisë e frutave për përpunim, sipas kërkesës.– të përcaktojë sasisë e sheqerit që do të përdoret në përpunimin e frutave.– të transportojë me kujdes sasinë e frutave dhe të sheqerit në repart.– të përgatitë enët ambalazhuese të produkteve, sipas kërkesës.– të përgatitë etiketat për ambalazhim me të gjitha të dhënat e duhura.– të seleksionojë frutat për përpunim, sipas kriterëve dhe drejtimit të prodhimit.– të lajë frutat me ujë të rrjedhshëm.– të përpunojë frutat për lëng, komposto, reçel etj., sipas kërkesës.– të përgatitë ambalazhin e duhur për mbushjen me produktin e përpunuar, sipas sasisë, kërkesave dhe standardeve për ruajtje.	

-
- të etiketojë produktin e ambalazhuar sipas rregullit.
 - të lajë dhe pastrojë enët dhe mjetet tjera të përdorura gjatë përpunimit të frutave.
 - të pastrojë vendin e punës pas përpunimit të frutave, sipas kërkesave higjeno-sanitare.
 - të grumbullojë dhe transportojë mbeturinat e ndryshme me mjetet e duhura dhe në vendin e caktuar.
 - të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përpunimit të frutave.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi përpunon drithërat për miell.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë vendin e punës për pranimin e drithrave.
- të përgatitë mjetet e nevojshme të punës për përpunimin e drithrave.
- të pastrojë drithërat për përpunim, sipas metodave të caktuara.
- të transportojë në vendin e duhur mbeturinat e pastrimit të drithërave.
- të transportojë sasinë e drithrave për bluarje.
- të përpunojë drithrat për miell sipas procedurës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përpunimit të drithërave për miell.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi përpunon perimet.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatisë vendin dhe mjetet e punës për prodhimin e marinadave dhe turshive sipas procedurave standarde.
- të dezinfektojë enët dhe mjedisin e punës sipas kërkesave higjeno-sanitare.
- të transportojë me kujdes e pa i dëmtuar perimet në repart.
- të seleksionojë me kujdes perimet për prodhimin e marinadave dhe turshive.
- të lajë perimet me ujë të rrjedhshëm.
- të heqë pjesët e padobishme të perimeve.
- të përmasojë perimet.
- të blanshirojë perimet sipas kërkesave teknologjike të procesit.
- të transportojë lëndët ndihmëse në repart.
- të përgatisë solucionin e kripës dhe acidit organik në raportet e duhura.
- të grumbullojë e transportojë mbeturinat e ndryshme nga

reparti.

- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përpunimit të perimeve për marinadë e turshi.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi përpunon qumështin për konsum dhe nënprodukte.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë mjetet e nevojshme të punës për përpunimin e qumështit për konsum dhe për nënprodukte.
- Të higjienizojë mjetet dhe i vendin e punës për përpunimin e qumështit për konsum dhe nënprodukte, sipas kushteve higjieno-sanitare.
- Të kontrollojë siç duhet, treguesit cilësorë të qumështit për konsum.
- Të kontrollojësiç duhet, treguesit cilësorë të qumështit për nënprodukte.
- Të transportojë me shumë kujdes, qumështin në rezervuarin (tankun) e grumbullimit.
- Të filtrojë sasisë e qumështit sipas procedurës së filtrimit.
- Të realizojë përpunimin e qumështit për konsum sipas procedurës së përpunimit.
- Të bëjë ambalazhimin e qumështit për konsum dhe ruajtje, sipas kërkesës.
- Të përpunojë qumështin për nënprodukte (kos, gjizë, gjalpë, etj) sipas procedurave përkatëse.
- të formojë dhe kripos djathin sipas procedurës përkatëse.
- Të ambalazhojë nënproduktet për konsum dhe ruajtje, të prodhuara nga përpunimi i qumështit.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë përpunimit të qumështit për konsum dhe nënprodukte.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi përpunon mishin për konsum.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatisë vendin e pranimit të shpendëve e kafshëve.
- të higjienizojë mjetet e punës sipas rregullave higjieno-sanitare.
- të lajë kafshët dhe shpendët dhe t'i transportojë ato në vendin e therjes.
- të therë shpendë ose kafshë të tjera sipas procedurës së kryerjes.
- të transportojë mishin trup në vendin e përpunimit me

shumë kujdes.

- të varë siç duhet shendët apo kafshët në konvejer.
- të lajë dhe të dezinfektojë koshat bosh të transportimit të mishit trup të shendëve e të kafshëve.
- të varë kafshët e shpendët pas larjes.
- të largojë pjesët e padobishme nga procesi i therjes.
- të kryejë tualetin e shpendëve dhe të kafshëve pas therjes, sipas procedurës.
- të kryejë ndarjen anatomike të shpendëve e të kafshëve sipas llojit.
- të ambalazhojë mishin trup të shpendëve.
- të ambalazhojë mishin të ndarë në mënyrë anatomike të shendëve e kafshëve të ndryshme.
- të sistemojë mishin e therur të shpendëve e të kafshëve në repartet e përpunimit termik të ngrirjes.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë procesit të përpunimit të mishit për konsum.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 6 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për përpunimin e produkteve bujqësore e blegtorale.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përgatisë fletë kërkesën për bazë materiale.
- të njehsojnë kostot e përpunimit të produkteve bujqësore e blegtorale, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat, tatimet, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogaritin të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për përpunimin e produkteve bujqësore e blegtorale.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në reparte të përpunimit të frutave, perimeve dhe produkteve blegtorale.
- Instruktori i praktikës, ose teknologu i repartit duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të proceseve përgatitore për prodhimin nënprodukteve bujqësore e blegtorale, si dhe ambalazhimin e tyre.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve përgatitore për prodhimin e nënprodukteve bujqësore e blegtorale, si dhe ambalazhimin e tyre.
- Nxënësit duhet të përfshihen në veprimtari konkrete për kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike për prodhimin e

nënprodukteve bujqësore e blegtorale, si dhe ambalazhimin e tyre.

- Instruktori i praktikës ose teknologu i repartit duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve për përpunimin e produkteve bujqësore e blegtorale.
- Instruktori i praktikës ose teknologu i repartit duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së makinerive dhe pajisjeve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për prodhimin e nënprodukteve bujqësore e blegtorale si dhe ambalazhimin e tyre.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Repart për prodhimin e lëngut, kompostos, reçelit, marmelatës e prevedesë.
 - Repart për përpunimin e produkteve blegtorale
 - Mjete pune për prodhimin e lëngut, kompostos, reçelit, marmelatës e prevedesë, si dhe ambalazhimin e tyre.
 - Mjete pune për përpunimin e produkteve blegtorale
 - lëndë të para dhe ndihmëse për prodhimin e nënprodukteve bujqësore e blegtorale.
 - Pankarta, makete, udhëzues, katalogë, rregullore, standarde industriale, etj.
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e përpunimit të produkteve bujqësore e blegtorale (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

6. Moduli “Kujdesi për mirëqënen dhe shëndetin e kafshëve”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	KUJDESI PËR MIRËQËNIEN DHE SHËNDETIN E KAFSHËVE	M-28-1596-20
-------------------------	--	---------------------

Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i pajis nxënësit me aftësi praktike për të kryer akomodimin e përshtatshëm të kafshëve, të ushqyerit e tyre në lidhje me mirëqënen, si dhe të kujdeset për shëndetin e kafshëve.
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimorë
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.

Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përgatit akomodimin e përshtatshëm për mirëqënen e kafshës.</p> <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– Të përgatisë uniformën për kryerjen e shërbimeve.– Të përzgjedhë mjetet dhe vendin për akomodimin e përshtatshëm të kafshës, duke zbatuar kushtet për strehimet e tyre sipas llojit, numrit në grupe, peshës, nevojave të sjelljes.– Të sigurojë hapësirën e nevojshme në përputhje me nevojat fiziologjike dhe etologjike, për mënjanimin e stresit, vuajtjeve dhe dëmtimeve.– Të pastrojë vendqëndrimet e kafshëve sipas llojeve dhe kategorive të kafshëve.– Të pastrojë vendkalimet e kafshëve sipas llojeve dhe kategorive.– Të sigurojë dysheme të pastër, të thatë në vendqëndrimet e kafshëve sipas llojit të shtresave.– Të sigurojë ventilim të mjaftueshëm gjatë gjithë vitit në përputhje me llojin, peshën trupore, numrin e kafshëve.– Të sigurojë ndriçim të mjaftueshëm natural dhe artificial në strehimet e kafshëve.– Të vendosë kafshët në strehime në përputhje me llojin, numrin në grupe, seksit, peshës, nevojave të sjelljes duke mundësuar shoqërimin me kafshët e të njëjtit lloj.– Të përcaktojë vendin për grumbullimin e mbeturinave.– Të kujdeset për higjienën e kafshëve dhe t’u sigurojë një
--	---

zonë të lëvizjes së lirë.

- Të kontrollojë funksionimin e pajisjet mekanike, dhe automatike kryesore.
- Të identifikojë defektet e mosfunksionimit normal të paisjeve.
- Të komunikojë me etikë e profesionizëm.
- Të zbatojë masat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë akomodimit të përshtatshëm lidhur me mirëqënien e kafshëve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi kryen të ushqyerit e kafshëve lidhur me mirëqënien e tyre.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përgatisë uniformën për kryerjen e shërbimeve.
- Të përcaktojë radhën e duhur të punës për të ushqyerin e kafshës
- Të përzgjedhë llojin e ushqimeve sipas llojit, peshës e nevojave të kafshës.
- Të kontrollojë rregullisht peshën dhe të përcaktojë llojin e ushqimit shtesë, nëpërmjet balancimit të nevojave të kafshëve.
- Të plotësojë nevojat e kafshëve me ushqime shtesë në rastet e një ushqimi të pamjaftueshëm.
- Të kontrollojë koritat, pirëset automatike dhe rezervuarët e ujit.
- Të kontrollojë cilësinë e ushqimeve gjatë procesit të të ushqyerit të kafshës.
- Të organizojë të ushqyerit për konsumim të barabartë ushqimi.
- Të sigurojë furnizimin me ujë në sasi e cilësi në çdo kohë ose sipas programeve të parapërgatitura.
- Të komunikojë me etikë e profesionizëm.
- Të zbatojë masat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë të ushqyerit të përshtatshëm lidhur me mirëqënien e kafshëve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi kujdeset për shëndetin e kafshës .

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë uniformën e punës për shërbimet që do kryejë.
- Të kontrollojë gjendjen shëndetësore të përgjithshme të kafshëve, të paktën njëherë në ditë.
- Të identifikojë sjelljet e kafshëve dhe shenjat kryesore

në këto sjellje si: sjellje seksuale, të mbrojtjes, të ikjes, sjelljes në situata stresuese.

- Të zbatojë kërkesat minimale të mbrojtjes dhe mirëqënies së kafshëve për mbarështimin, prodhimin, përdorimin, shitjen, therjen, eliminimin sipas llojeve dhe kategorive të ndryshme të kafshëve.
- Të zbatojë gjithë masat për parandalimin e luftimeve midis kafshëve.
- Të lejojë trajtimin profilaktik të rregullt dhe ndërhyrjet mjekësore gjatë sëmundjeve apo dëmtimeve.
- Të kryejë vizitat te mjeku veterinar me pasaportën mjekësore duke shënuar vaksinimet dhe mjekimet.
- Të lejojë ndërhyrjet që shkaktojnë dhimbje dhe vuajtje vetëm me anestezi nga mjeku veterinar.
- Të sigurojë lëvizjen ditore gjatë mbarështimit në mjedis të mbyllura.
- Të kryejë transportin e kafshëve me mjete transporti, në kushtet e mirëqënies së kafshëve.
- Të komunikojë me etikë e profesionizëm.
- Të zbatojë masat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kujdesjes për shëndetin fizik dhe mendor të kafshës në harmoni me mjedisin.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në bazën prodhuese të shkollës dhe territore të tjera të përshtatshme pranë shkollës.
- Mësuesi/instruktori mund të organizojë edhe vizita në ferma blegtorale të cilat mbarështojnë kafshë në rregjim stallor.
- Mësuesi/instruktori duhet të demonstrojë veprimtari konkrete pune për shërbime kujdesi për kafshë.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për shërbime kujdesi që lidhen në mirëqënien e kafshëve në fillim në mënyrë të mbikqyrur e pastaj në mënyrë të pavarur.
- Nxënësit duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës që kryhen gjatë akomodimit, të ushqyerit të kafshëve dhe kujdesit për shëndetin e kafshëve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për njohuritë e marra për realizimin e proceseve të punës për shërbime kujdesi që lidhen me mirëqënien dhe shëndetin e kafshëve.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Baza prodhuese e shkollës ose fermë ku rriten kafshë.
 - Pajisje dhe vegla pune për shërbimet ndaj kafshëve, lopata,

cfurçe, karroca dore, kova uji, makineri e paisje për largimin e plehut.

- Korita, lugje uji, pirëse automatike.
 - Ushqime të ndryshme sipas llojit dhe nevojave të kafshëve, katalogje ushqimesh.
 - Tabela me nevojat ushqimore të kafshëve.
 - Kompletet e veglave, paisjeve dhe materialeve për mjeljen mekanike, paisje për pastrimin e kafshës.
 - Mjete ndihmëse vizuale.
-

7. Moduli “Kujdesi gjatë riprodhimit të kafshëve bujqësore”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	KUJDESI GJATË RIPRODHIMIT TË KAFSHËVE BUJQËSORE	M-14-520-20
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi praktike për t'u kujdesur për kafshët bujqësore të fermës gjatë riprodhimit të tyre.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi njihet me ndërtimin dhe funksionin e organeve të riprodhimit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë mjedisin për të punuar me kafshët që do të vrojtohen për pozicionet e organeve gjinore.– të përcaktojë saktë pjesët përbërëse të organeve të riprodhimit në kafshët femra dhe meshkuj.– të përcaktojë saktë pozicionin anatomik të organeve gjinore femërore dhe mashkullore të sistemit të riprodhimit.– të përcaktojë me përpikmëri funksionet e organeve femërore dhe mashkullore të riprodhimit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	
	<p>RM 2 Nxënësi njihet me gjëndjen për çiftëzim në tufë. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë kafshët që do të çiftëzohen në tufë (lopë,dele, dosa,etj.);– të përcaktojë saktë shenjat e gjëndjes së afshit për një lloj kafshe;– të deklarojë saktë frekuencën dhe kohëzgjatjen e gjëndjes së afshit për lloje të ndryshme kafshësh;– të kujdeset për tufën gjatë procesit të çiftëzimit;– të përcaktojë moshën dhe peshën për kafshët që do të futen në ndërzim për herë të parë;– të përzgjedhë metodën për insiminimin (ndërzimin) e kafshëve	

- në tufë në dele ose lopë;
- të zbatojë saktë kriteret që nevojiten për çiftëzimin e kafshëve
- të kontrollojë ecurinë e procesit të insiminimit dhe të mbajë shënimet përkatëse.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi kujdeset për tufën gjatë mbarsmërisë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatisë ambjentin për mbajtjen e kafshëve barse sipas fazave fiziologjike të mbarsmërisë.
- të përcaktojë kohëzgjatjen e mbarsmërisë në kafshët e ndryshme të tufës.
- të trajtojë kafshën barse në periudha të ndryshme, si laktacion, tharje deri në pjellje.
- të zbatojë masat veterinarë dhe higjienike në kafshët barse.
- të kryejë lëvizjen e kafshëve barse në stalla të veçanta sipas gjëndjes fiziologjike.
- të ushqejë kafshët barse në periudha të ndryshme të mbarsmërisë me racione të caktuara ushqimore.
- të kontrollojë gjëndjen e kafshëve në muajin e fundit të mbarsmërisë.
- të bëjë regjistrimin e operacioneve të punës të kryera në stallë.
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit në stalla.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi kujdeset për tufën gjatë pjelljes dhe për të porsalindurit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të realizojë me korrektësi radhën e përgatitjes për punë;
- të përcaktojë nëpërmjet regjistrave datën e pjelljes së kafshës;
- të dallojë shenjat e afrimit të pjelljes;
- të kontrollojë gjëndjen e gjirit në muajin e fundit të mbarsmërisë në kafshë;
- të përcaktojë saktë një lindje normale dhe jo normale;
- të përcaktojë saktë peshën e të porsalindurve;
- të trajtojë nënën pas procesit të pjelljes nga ana higjienike dhe ushqimore;
- të trajtojë të porsalindurit nga ana higjienike dhe ushqimore;
- të zbatojë masat e ndihmës dhe të kujdesit për të porsalindurin;
- të realizojë dhënien e kulloshtres së parë, në sasinë dhe cilësi e duhur;
- të kryejë trajtimin e të porsalindurve në mjedis të veçanta si

- bokse, në profilaktor, në stalla etj.
- të mbajë të dhënave dhe të regjistrojë operacionet e punës në fermën e kafshëve bujqësore.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik për kujdesin e tufës gjatë pjelljes dhe për të porsalindurve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në territorin e fermës së shkollës dhe territore të tjera të përshtatshme pranë shkollës.
- Mësuesi/instruktori mund të organizojë edhe vizita në ferma blegtorale të cilat mbarështojnë blegtorinë me regjim stallor dhe kullosor.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të metodave të riprodhimit (çiftëzimit) të kafshëve me metoda të ndryshme me kafshë të gjalla për të identifikuar gjendjen e afshit si dhe asistimi në procesin e pjelljes së kafshëve në bazën prodhuese të shkollës dhe ekonomi blegtorale.
- Instruktori duhet të përdorë tekste standarde dhe manuale që kanë të bëjnë me metodat e riprodhimit të kafshëve të fermës dhe përshtatshmëria për lloje të ndryshme kafshësh.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune në fermën e shkollës dhe ambiente të tjera të përshtatshme për trajtimin e kafshëve në periudha të ndryshme fiziologjike, me të porsalindurit, me kafshët e reja, me përzgjedhjen e ushqimeve me synimin për t'i futur për herë të parë kafshët në riprodhim në peshën dhe moshën e duhur, me higjenën e kafshëve, me procesin e pjelljes, etj., fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për njohuritë e marra për riprodhimin e kafshëve, trajtimin e kafshëve në periudhën e çiftëzimit, të kafshëve barse, të porsalindura dhe të kafshëve të reja.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Fermë për rritjen e kafshëve (me lopë, dele, derra, etj.).
 - Stacion inseminimi, rregjistër ndërzimi.
 - Materiale studimore.
 - Organe riprodhimi të marra në thertore.
 - Tabela dhe makete të organeve të riprodhimit.
 - Mjete të tjera vizuale.
 - Video me demonstrime të ndryshme.
-

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar

1. Moduli “Sistemimi estetik i kopshteve”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	SISTEMIMI ESTETIK I KOPSHTEVE	M-14-521-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer sistemimin estetik të kopshteve.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësit kryejnë punime përgatitore për sistemimin estetik të kopshteve. Kriteret e vlerësimit: Nxënësit duhet të jenë të aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojnë sipërfaqen për sistemimin estetik të kopshteve, sipas hapësirave të tij (zbukuruese, shlodhëse si dhe pjesa ku vendosen veglat e punës).– të përzgjedhin mjetet dhe veglat e punës që nevojiten për sistemimin estetik të kopshteve.– të transportojnë mjetet dhe veglat e punës sipas kërkesave teknike.– të interpretojnë skicën e gatshme për sistemimin estetik të kopshteve, sipas modeleve të dhëna.– të skicojnë kopshtin me përmasa së bashku me objektet dhe gjelbërimin ekzistues.– të marrin mostrën e tokës për analizë për të përcaktuar llojin e tokës.– të përcaktojnë drejtimet e horizontit (Veri, Lindje, Jug, Perëndim) me busull ose sipas orientimit të njohur të objektit kryesor.– të përcaktojnë llojin e bimësisë (bar, bimësi e ulët, shkurre dhe drurë) që do të përdoret për sistemimin estetik të kopshteve, sipas modeleve të dhëna.– të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë sistemimit estetik të kopshteve. Instrumentet e vlerësimit:	

-
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësit strukturojnë kopshtin.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përcaktojnë vendet ku do të bëhen drenazhimi, sistemi i ujitjes, rrugicat dhe rrethimi sipas teknologjisë që i përshtatet kopshtit.
- të përzgjedhin veglat dhe mjetet që nevojiten për kryerjen e drenazhimit, sistemit të ujitjes, rrugicave dhe rrethimin e kopshtit.
- të hapin kanalet drenazhuese brenda kopshtit me rënie 60-90 cm për çdo 100 m tokë horizontale.
- të montojnë sistemin e ujitjes brenda kopshtit sipas mënyrës që i përshtatet (me rubinet e tub gome, në formë shiu dhe me pika).
- të ndërtojnë rrugicat brenda kopshtit sipas skemës së dhënë duke përdorur gurë, guriçka, tulla, pllaka etj.
- të ndërtojnë vendet shlodhëse brenda kopshtit
- të rrethojnë kopshtin me mur ose gardh.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë drenazhimit, sistemit të ujitjes, ndërtimit të rrugicave dhe rrethimit të kopshtit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësit realizojnë sistemimin estetik të kopshtit të shtrirë në gjithë livadhin.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të interpretojnë skicën e gatshme të dhënë për sistemimin estetik të kopshtit të shtrirë në gjithë livadhin.
- të përzgjedhin bimësinë sipas skemës së dhënë.
- të mbjellin barin e fortë në lëndinë sipas skemës së dhënë.
- të mbjellin fidanet e bimësisë sipas skemës së dhënë.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik gjatë sistemimit estetik të kopshtit të shtrirë në gjithë livadhin.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 4 Nxënësit realizojnë sistemimin estetik të kopshtit të kombinuar.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të interpretojnë skicat e gatshme të dhëna për sistemimin estetik të kopshtit të kombinuar.
- të ndërtojnë rrugëzën me gurë dhe guriçka sipas skemave të dhëna.
- të ndërtojnë vendet shlodhëse brenda kopshtit të

- kombinuar, sipas skemave të dhëna.
- të përzgjedhin bimësinë sipas skemave të dhëna.
- të mbjellin barin sipas skemave të dhëna.
- të mbjellin fidanet e bimësisë sipas skemave të dhëna.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik gjatë sistemimit estetik të kopshtit të kombinuar.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësit kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike për sistemimin estetik të kopshtit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përgatisë fletë kërkesën për bazë materiale.
- të njehsojnë kostot për sistemimin estetik të kopshtit.
- të njehsojnë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat, tatimet, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogaritin të ardhurat dhe fitimin në sistemimin estetik të kopshtit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në një mjedis të përshtatshëm në shkollë ose pranë saj.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur skica të gatshme të sistemimit estetik të kopshteve, si dhe demonstrime konkrete të proceseve për sistemimin estetik të tij.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve për sistemimin estetik të kopshtit fillimisht në mbikëqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur.
- Nxënësit duhet të përfshihen në kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike të proceseve të punës për sistemimin estetik të kopshtit.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë edhe përdorimin e mirëmbajtjen e veglave dhe mjeteve që përdoren për sistemimin estetik të kopshtit.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së veglave e mjeteve të punës.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për sistemimin e sistemimin estetik të kopshtit si dhe për llogaritje të thjeshta ekonomike.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohet mjedisi për krijimin e kopshtit, veglat, pajisjet, dhe baza materiale e mëposhtme:

- Mjedisi për kopshtin.
 - Vegla dhe pajisje pune për sistemimin estetik të kopshtit.
 - Pankarta, skica të gatshme, udhëzues, katalogë etj.
 - Farë bari ose tapet bari
 - Bimësi e ulët (lule të ndryshme) sipas skemave
 - Bimë shkurre sipas skemave
 - Pajisje për ujitje, kangjella për gardh, tulla, gurë, guriçka etj.
 - Mjete për ndërtim bankash shlodhëse etj
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e sistemimit sistemimin estetik të kopshtit (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

2. Moduli “Shtimi dhe shërbimet te hardhia”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHTIMI DHE SHËRBIMET TE HARDHIA	M-14-522-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që zhvillon tek nxënësi aftësi dhe shkathhtësi për të mbjellë, prodhuar e nxjerrë në treg kultivarë rrushi cilësor, si dhe të llogarisë shpenzimet për to.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi shton hardhinë në mënyra të ndryshme. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përgatitë mjetet dhe materialet e nevojshme për shtimin e hardhisë.– të sigurojë farat, copat dhe përpajnat për shtimin e hardhisë.– të realizojë shtimin me farë i hardhisë, sipas procedurës teknike.– të realizojë shtimit me copa të hardhisë, sipas procedurës teknike.– të realizojë shtimin me përpaja të hardhisë, sipas procedurës teknike.– të realizojë shartimin në vend të hardhisë, sipas procedurës teknike.– të realizojë shartimin në tavolinë të hardhisë, sipas procedurës teknike.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë zbatimit të teknikave të ndryshme të shtimit të hardhisë. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësi mbjell fidanët e hardhisë. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë mjetet e materialet e nevojshme për përgatitjen, sistemimin dhe piketimin e tokës, për	

- mbjelljen e fidanëve të hardhisë.
- të përgatitë tokën për mbjelljen e fidanëve të hardhisë, sipas procedurës së punës.
- të përcaktojë numrin e bimëve për sipërfaqen e caktuar për mbjellje.
- të përcaktojë distancat midis rreshtave dhe të bimëve në rresht.
- të piketojë sipërfaqen e tokës për mbjelljen e fidanëve të hardhisë, sipas distancave të përcaktuara.
- të mbjellë fidanët e hardhisë, sipas kushteve teknike.
- të kryejë shërbimet pas mbjelljes së fidanëve të hardhisë në momentin e duhur.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi krasit hardhinë në sisteme e forma të ndryshme.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të vendosë me kujdes sipas distancës, shtyllat dhe telat.
- të kryejë krasitjen formuese, sipas procedurës teknike.
- të kryejë krasitjen e shkurtër, sipas procedurës teknike.
- të kryejë krasitje të gjatë sipas procedurës teknike.
- të realizojë sistemin e krasitjes së përzier duke formuar hallkën ose hallkat e prodhimit, sipas procedurës teknike.
- të kryejë lidhjet e thata e të gjelbra, në momentin e duhur.
- të kryejë operacionet e gjelbra në kohën e duhur.
- të zbatojë rregullat esigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së krasitjes në sisteme e forma të ndryshme të hardhisë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi vjel dhe ambalazhon prodhimin e hardhisë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të sigurojë dhe përzgjedhë mjetet dhe materialet për vjelje.
- të përcaktojë kohën e vjeljes së prodhimit sipas destinacionit të prodhimit.
- të vjelë në kohën e duhur prodhimin e hardhisë, sipas destinacionit.
- të vjelë me dorë me shumë kujdes, prodhimin e hardhisë
- të vendosë bistakët e rrushit nëpër arka me shumë kujdes pa e dëmtuar atë.
- të seleksionojë prodhimin e hardhisë sipas standardit të kërkuar.
- të ambalazhojë dhe etiketojë prodhimin, sipas standardit dhe kërkesës.

- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë vjeljes dhe ambalazhimit të prodhimit të hardhisë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi kryen llogatije të thjeshta ekonomike të shtimit të hardhisë dhe përkujdesjeve për të.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përgatisë fletë kërkesën për bazë materiale.
- të njehsojnë kostot e shtimit dhe të shërbimeve te hardhia, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat,tatimet, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogaritën të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për shtimin dhe shërbimet te hardhia.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në bazën prodhuese të shkollës ose në vreshta afër saj.
- Gjate trajtimit të modulit mësuesi i praktikës ose vreshtari duhet të përdorë sa më shumë demostrime konkrete të proceseve të punës për shtimin dhe shërbimet që kryhen te hardhia.
- Nxënësit duhet të praktikohen sa më shumë të jetë mundur për kryerjen e proceseve të punës të shtimit të hardhisë dhe të shërbimeve që kryhen në vreshtari.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete për kryerjen e llogaritjeve të thjeshta për shtimin dhe shërbimet te hardhia.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve për shtimin dhe shërbimet te hardhia.
- Mësuesi i praktikës duhet te mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së proceseve të punës për shtimin dhe shërbimet te hardhia.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të shtimit dhe shërbimeve te hardhia, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike në lidhje me to.

Kushtet e

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të

**e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës
 - Vresht
 - Mjete pune për shtimin dhe shërbimet te hardhia.
 - Pankarta, makete, udhëzues, kataloge, rregullore, standarde në lidhje me shtimin dhe shërbimet te hardhia etj.
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e shtimit të kultura bujqësore që lidhet me shtimin dhe shërbimet te hardhia (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

3. Moduli: “Përgatitja me krah e barit të thatë”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PËRGATITJA ME KRAHË E BARIT TË THATË	M-19-240-20
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit për të kryer procese pune të përgatitjes me krahë të thatë si ushqim për blegtorinë.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi pret/korr me krah, bar të njomë dhe jonxhë. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përgatitë siç duhet kompletin e veshjes së përshtatshme për prerjen/korrjen e barit të njomë/jonxhës.– të përgatitë siç duhet veglat për prerjen e barit dhe të jonxhës: drapër, kosë e të tjera materiale ndihmëse.– të përcaktojë fushën/zonën ku do të kryhet prerja/korrja, sipas kriterëve të duhura.– të përcaktojë saktë kohën e korrjes së jonxhës për bar të thatë – para lulëzimit.– të transportojë me shumë kujdes veglat në vendin e përcaktuar.– të bëjë me shumë kujdes pastrimin e fushës nga objekte të forta apo mbeturina të tjera.– të largojë me kujdes mbeturinat nga fusha e caktuar për korrje.– të kryejë prerjen e barit të njomë dhe të jonxhës me drapër ose me kosë.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë transportit të veglave dhe prerjes së barit të njomë dhe jonxhës. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësi kryen operacione pune për tharjen e barit dhe jonxhës. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p>	

- të shpërndajë siç duhet barin dhe jonxhën e korrur duke përdorur vegla krahu si cfurk etj.
- të kthejë sipas rregullit barin dhe jonxhën.
- Të mbledhë barin dhe jonxhën në grumbuj sipas rregullit dhe në kohën e duhur.
- të rishpërndajë barin dhe jonxhën sipas rregullit dhe në kohën e duhur.
- të rikthejë barin dhe jonxhën për tharje sipas rregullit.
- të kryejë vazhdimisht kontrollin organoleptik të cilësisë së barit dhe jonxhës gjatë tharjes.
- të ngarkojë me shumë kujdes barin e thatë në mjetet e transportit.
- të zbatojë siç duhet rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së operacioneve të punës për tharjen e barit dhe të jonxhës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në bazën prodhuese të shkollës ose në parcela të mbjella me pranë shkollës.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete për prerjen/korrjen dhe tharjen e barit të njomë dhe jonxhës.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për prerjen/korrjen dhe tharjen e barit të njomë dhe jonxhës, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me operacionet e punës që kryhen për tharjen
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e tharjes së barit dhe të jonxhës.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen fermë bujqësorë, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Sipërfaqe e mbjellë me jonxhë.
 - Kosë, drapër.
 - Komplet i veshjes.
 - Manuale ose katalogje për operacionet e punës për tharjen e barit.
 - Pamje filmike të proceseve të punës gjatë korrjes, kthimit, grumbullimit, si dhe të transportit të barit të thatë dhe të jonxhës.
-

4. Moduli “Ujitja bimëve të arave e perimeve”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	UJITJA BIMËVE TË ARAVE E PERIMEVE	M-14-523-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për kryerjen e ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje, me shihedhje dhe me pika, si dhe për llogaritjet e thjeshta ekonomike lidhur me kryerjen e ujitjeve të ndryshme në bimët e arave e perimeve në fermë.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësit kryejnë punime përgatitore për ujitjen me mënyra të ndryshme. Kriteret e vlerësimit: Nxënësit duhet të jenë të aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhin veglat, pajisjet për kryerjen e ujitjeve sipas kulturës dhe mënyrës së ujitjes.– të përcaktojnë tokën e mbjellë për ujitje sipas kulturave.– të transportojnë veglat dhe pajisjet në vendin e caktuar.– të interpretojnë dhe skicojnë sipas skicave të gatshme skema për ujitjen e tokës.– të përcaktojnë mënyrën e duhur të ujitjes sipas llojit të kulturës dhe tipit të tokës bujqësore.– të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve përgatitore për ujitjen me mënyra të ndryshme. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësit kryejnë ujitje sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje. Kriteret e vlerësimit: Nxënësit duhet të jenë të aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojnë kulturën që i përshtatet ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje.– të përcaktojnë gjerësinë dhe largësinë e brazdave sipas llojit të tokës.– të hapin brazdat duke zbatuar parametrat teknikë sipas	

- përbërjes mekanike, pjerrësisë së tokës etj.
- të lëshojnë ujin në brazdë me një rrymë fillestare të caktuar për të mbërritur sa më shpejt në fund të saj.
 - të përcaktojnë kohën e qëndrimit të ujit në brazdë sipas përbërjes grimcametrike të tokës.
 - të ndjekin lëvizjen e ujit në brazdë sipas drejtimit të mbjelljes së bimëve.
 - të kryejnë ujitjen sipërfaqësore me rrëshqitje sipas pjerrësisë së tokës.
 - të kontrollojnë cilësinë e ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje për plotësimin e kërkesave teknike.
 - të pastrojnë dhe ruajnë veglat dhe pajisjet për ujitjen sipërfaqësore me brazda dhe rrëshqitje.
 - të zbatojnë rregullave e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM3 Nxënësit kryejnë ujitjen me shihedhje.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përzgjedhin kulturën që i përshtatet ujitjes me shihedhje.
- të kontrollojnë impiantin shihedhës për funksionim të rregullt të tij.
- të montojnë impiantin ujitës sipas kërkesave teknike.
- të lëshojnë ujin në mënyrë të njëtrajtshme për mbulimin e të gjithë sipërfaqes.
- të kontrollojnë në mënyrë të vazhdueshme kryerjen e ujitjes për evitimin e rrjedhjeve nga tubacionet.
- të çmontojnë impiantin ujitës sipas kërkesave teknike.
- të pastrojnë dhe mirëmbajnë impiantin ujitës sipas kërkesave teknike.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së ujitjes me shihedhje.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 4 Nxënësit kryejnë ujitjen me pika.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përzgjedhin kulturën që i përshtatet ujitjes me pika.
- të përzgjedhin pikatoret e duhura në varësi të kulturës dhe t'i transportojnë ato.
- të montojnë pikatoret në tubacione sipas kushteve teknike.

- të përcaktojnë normën e ujitjes sipas formulës së dhënë.
- të lëshojnë ujin në mënyrë të njëtrajtshme për mbulimin e të gjithë sipërfaqes.
- të kontrollojnë në mënyrë të vazhdueshme ujitjen me pika për evitimin e rrjedhjeve nga tubacionet.
- të çmontojnë tubat e çmontueshëm dhe pikatoret sipas kushteve teknike.
- të pastrojnë dhe mirëmbajnë pikatoret sipas kërkesave teknike.
- të zbatojnë rregullat e sigurimin teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë ujitjes me pika.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësit kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike për ujitjen me mënyra të ndryshme të bimëve të arave dhe perimeve.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përgatisë fletë kërkesën për bazë materiale.
- të njehsojnë kostot e kryerjes së ujitjes sipërfaqësore me brazda, me shihedhje dhe me pika, sipas manualit përkatës.
- të krahasojë kostot e mënyrave të ndryshme të ujitjes
- të njehsojnë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat, tatimet, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogaritin të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël gjatë kryerjes së ujitjes sipërfaqësore me brazda, me shihedhje dhe me pika.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në terren.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të proceseve të ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje, me shihedhje dhe me pika.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve për ujitjen sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje, me shihedhje dhe me pika.
- Nxënësit duhet të përfshihen në veprimtari konkrete për kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike për ujitjen sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje, me shihedhje dhe me pika.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe impjanteve për ujitjen

sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje, me shihedhje dhe me pika.

- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së veglave, pajisjeve dhe impjanteve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për ujitjen sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje, me shihedhje dhe me pika si dhe për llogaritje të thjeshta ekonomike.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen terreni, veglat dhe pajisjet e punës të mëposhtme:

- Skica të gatshme me skema për rrjetin e ujitjes sipërfaqësore me brazda, me shihedhje dhe me pika.
 - Impiant për ujitjen me shihedhje dhe me pika, tubacione, etj.
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zberthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e hapjes së kanaleve ujitëse (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

5. Moduli “Trajtimi i kafshëve për prodhim qumështi e mishi”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Ferma bujqësore dhe blegtorale
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	TRAJTIMI I KAFSHËVE PËR PRODHIM QUMËSHTI E MISHI	M-28-1597-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i pajis nxënësit me aftësi praktike për trajtimin e kafshëve në periudhën e laktacionit dhe trajtimin e kafshëve për mish, si dhe për kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me trajtimin e kafshëve për prodhim qumështi e mishi.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi trajton lopët në periudhën e laktacionit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përgatisë uniformën për kryerjen e shërbimeve në stallë.– të përzgjedhë stalla me hapësirë të mjaftueshme për qëndrimin dhe lëvizjen e lopëve.– të largojë në kohën e duhur plehun nga stalla.– të pastrojë dhe dezinfektojë vendqëndrimin e kafshës.– të sigurojë temperaturuën dhe ajrimin normal të mjedisit në stallë.– të kryejë pastrimin e lëkurës së trupit të kafshës sipas teknikës përkatëse.– të përzgjedhë mjetet dhe pajisjet që përdoren për pastrimin e trupit të lopëve– të realizojë pastrimin dhe ruajtjen e higjienës së trupit të lopëve.– të përzgjedhë mjetet e nevojshme për ushqyerjen e lopëve.– të përllogaritë sasinë e qumështit që do të prodhohet nga çdo lope në laktacion.– të përzgjedhë ushqimet për lopët në laktacion.– të hartojë dhe përgatitë racionin ushqimor, sipas fazave të laktacionit.– të bëjë ndarjen racionale e ushqimit për lopë.– të hedhë me kujdes ushqimin në grazhdë.	

- të përgatitë lopët për mjelje sipas kushteve higjieno-sanitare.
- të realizojë mjeljen me dorë ose në mënyrë mekanike sipas mundësive.
- të grumbullojë në enë të posaçme qumështit e mjelë.
- të paketojë qumështin e grumbulluar për treg sipas kërkesës.
- të ruajë në kushte të caktuara higjieno-sanitare qumështin e grumbulluar.
- të regjistrojë të dhënat e duhura, në kartelën përkatëse, për çdo lopë.
- të pastrojë dhe mirëmbajë mjetet dhe pajisjet që përdorën për pastrimin e lopëve dhe ambjentit të tyre.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së ambjentit gjatë trajtimit të lopëve në laktacion.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi trajton delet e dhitë gjatë periudhës së laktacionit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë uniformën dhe veglat e nevojshme të punës për trajtimin e deleve e dhive në laktacion.
- të përlllogaritë sasinë e ushqimit kundrejt numrit të kafshëve që mbarështohen.
- të përcaktojë llojshmërinë e ushqimeve që do të përdoren për trajtimin e kafshëve në laktacion sipas nevojës së kafshës në regjimin stallor si: hasëlle, bar i thatë, gjethe dushku, silazh, koncentrat, etj.
- të përgatisë racionin ushqimor për dhentë e dhitë në laktacion sipas prodhimit të qumështit
- të ushqejë kafshët në stalla, sipas vakteve të caktuara.
- të përgatisë mjedisin për ushqyerjen e kafshëve në kullotje të lirë.
- të realizojë kullotjen e lire të deleve dhe dhive në periudhën e laktacionit.
- të kujdeset për qengjat dhe kecat gjatë pirjes së kulloshtres dhe qumështit tek nënat, në sasinë dhe kohën e duhur.
- të shkëputë qengjat dhe kecat nga nënat, në kohën e duhur.
- të kontrollojë peshën trupore të qengjave e kecape dhe kohën e shkëputjes nga nëna.
- të kujdeset vazhdimisht për higjienën e gjirit në dele e dhi, si: pastrimin, larjen dhe masazhimin e gjirit.
- të mjelë delet dhe dhitë sipas kohës së përcaktuar.
- të shënojë saktë sasisë e qumështit të mjelë, në kartelën përkatëse.

- të grumbullojë qumështin e mjelë në enë të posaçme.
- të paketojë qumështin për treg, sipas kërkesës.
- të ruajë qumështin në kushtet e duhura higjiono-sanitare.
- të regjistrojë saktë të dhënat në kartelën përkatëse.
- të pastrojë dhe mirëmbajë mjetet e pajisjet që përdorën gjatë trajtimit të deleve e dhive në periudhën e laktacionit.
- të përcaktojë dhe përgatisë territorin e duhur për kullotjen e deleve ose dhive.
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve dhe trajtimit të deleve e dhive. gjatë laktacionit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi trajton viçat për majmëri.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përgatisë e të veshë uniformën për trajtimin e viçave për majmëri.
- Të përzgjedhë ambjentin e përshtatshëm për viçat e majmërisë
- Të përzgjedhë veglat dhe paisjet për kryerjen e shërbimeve në stallë.
- Të sigurojë mikroklimën në stallë sipas standardit të kërkuar.
- Të sigurojë kushtet higjienike në stallë, sipas standardit të kërkuar.
- Të përzgjedhë viçat për majmëri, sipas kriterëve të duhura.
- Të përzgjedhë veglat e duhura për ushqyerjen e viçave.
- Të përlllogarisë sasinë e ushqimeve për numrin e caktuar të viçave për majmëri.
- Të përzgjedhë saktë llojet e ushqimeve për trajtimin e viçave për majmëri.
- Të hartojë racionin ushqimor sipas grup moshave.
- Të bëjë ndarjen racionale të ushqimit kokë për kokë.
- Të kryejë hedhjen e ushqimit në grazhd.
- Të sigurojë sasinë e ujin të pijshëm të nevojshëm për viçat në majmëri.
- Të regjistrojë të dhënat e duhura në kartelën përkatëse për sejcilin viç.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- Të zbatojë drejtë masat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë punës për trajtimin e viçave për majmëri.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi trajton derrat për majmëri.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përgatisë e të veshë uniformën për trajtimin e derrave për majmëri.
- Të përzgjedhë ambientin e përshtatshëm për derrat e majmërisë
- Të përzgjedhë veglat dhe paisjet për kryerjen e shëbimeve në stallë.
- Të sigurojë kushtet higjienike dhe mikroklimën në stallë sipas standardit të kërkuar.
- Të përzgjedhë derrat për majmëri, sipas kriterëve të duhura.
- Të përzgjedhë veglat e duhura për ushqyerjen e derrave.
- Të përllogarisë sasinë e ushqimeve për numrin e caktuar të derrave për majmëri.
- Të përzgjedhë saktë llojet e ushqimeve për trajtimin e derrave për majmëri.
- Të përllogarisë sasinë e nevojshme të ushqimeve për trajtimin e derrave për majmëri.
- Të hartojë racionin ushqimor sipas grup moshave.
- Të bëjë ndarjen racionale të ushqimit kokë për kokë.
- Të sigurojë sasinë e ujin të doemosdoshëm të pishëm për derrat në majmëri.
- Të regjistrojë të dhënat e duhura në kartelën përkatëse për sejcilin derr.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- Të zbatojë drejtë masat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë punës për trajtimin e derrave për majmëri.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësit kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike të trajtimit të kafshëve për prodhin qumështi e mishit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të njehsojnë kostot në trajtimin e kafshëve të qumështit dhe mishit, si dhe përbërësit e kostove, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport, amortizime dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogaritin të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për trajtimin e kafshëve të qumështit dhe mishit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në territorin e fermës së shkollës dhe territore të tjera të përshtatshme pranë shkollës.
- Mësuesi/instruktori mund të organizojë edhe vizita në ferma blegtorale të cilat mbarëshojnë lopë, dele e dhi me regjim stallor dhe kullosor dhe që janë në periudhën e laktacionit, në rastet e trajtimit të kafshëve për mish (viça e derra), si dhe për llogaritjet e thjeshta ekonomike që lidhen me trajtimin e kafshëve të qumështit dhe mishit.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të punëve që kryhen për trajtimin e të kafshëve gjatë periudhës së laktacionit dhe trajtimit të kafshëve për mish në bazën prodhuese të shkollës dhe ekonomi blegtorale, si dhe kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me trajtimin e kafshëve të qumështit dhe mishit.
- Instruktori duhet të përdorë tekste standarde dhe manuale që kanë të bëjnë me metodat e trajtimit të kafshëve në laktacion e majmëri.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune në fermën e shkollës dhe ambiente të tjera të përshtatshme për trajtimin e kafshëve në periudha të ndryshme të laktacionit e të majmërisë, llogaritjet e thjeshta ekonomike që lidhen me trajtimin e kafshëve të qumështit dhe mishit, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për njohuritë e marra për trajtimin e kafshëve të qumështit dhe të majmërisë.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Baza prodhuese ose fermë për rritjen e kafshëve.
 - Pajisje dhe vegla pune për pastrimin e stallës dhe trupit të kafshëve.
 - Furça, sfungjerë, kashai, thika druri.
 - Peshqirë, pece, kova uji për higjienën e gjirit.
 - Aparat për mjelje mekanike.
 - Bidonë apo tank ftohës për ruajtjen e qumështit.
 - Tokë kullosore, magazinë ushqimi, depo silazhi.
 - Tabela analitike të ushqimeve.
 - Tabela për nevojat ushqimore të kafshëve.
 - Mjete të tjera vizuale, materiale studimore.
 - Video me demonstrime të ndryshme.
 - Pajisje kancelarie, makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e blegtorisë (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal
-